

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Bakıda avtobus qatarla toqquşdu - 1 ölü, 34 yaralı

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 2 oktyabr 2018-ci il Çərşənbə axşamı № 206 (7095) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Milli Məclisin payız sessiyası gərgin başladı

Deputatlar bir-birini sərt şəkildə ittiham etdi; dollar kreditləri yenə müzakirə mövzusu oldu

yazısı səh.4-də

Azərbaycanın ən güclü silahı: yerli istehsal önə keçir...

yazısı səh.5-də

Miting taktikası - 30 il öncə və indi...

yazısı səh.3-də

Prezident seçkiləri oktyabrda keçiriləydi...

yazısı səh.5-də

"Azərbaycana gələn rus və avropalı turistlərin sayı daha da artacaq" - ekspert

yazısı səh.6-də

Pomidor yenə qeyri-neft ixracında birincidir

yazısı səh.10-də

Britaniya Skripalı "Rusiya qəhrəmanı"nın zəhərlədiyini iddia edir

yazısı səh.11-də

Cəmiyyətdə dələduzların artmasının səbəbləri - ekspertlər danışır

yazısı səh.13-də

Səyahət sığortanız yoxdursa, tətilliniz zəhərə dönə bilər

yazısı səh.15-də

İsrailin baş nazirini kim tora saldı...

yazısı səh.11-də

Şəkiddə qumla dolu yük maşını evə çırpıldı

yazısı səh.14-də

TÜRKİYƏ-ABS MÜNASİBƏTLƏRİNİ BÖHRANA SOXAN KEŞİSLƏ BAĞLI ŞOK GƏLIŞMƏ - KRİTİK 10 GÜN

Türkiyə Konstitusiyaya Məhkəməsi oktyabrın 12-də keşiş Bransonla bağlı son qərarı verəcək; onun azad ediləcəyi ilə bağlı iddialar ciddiləşir; qardaş ölkənin Amerika ilə yumşalan münasibətlərində Bakı da maraqlıdır, çünki...

yazısı səh.8-də

Düşənbə anlaşması sülh prosesində ciddi dönüşə gətirə bilər

Erməni tərəfini razılaşmaya vadar edən səbəblər; politoloqlar deyir ki...

yazısı səh.9-də

Samir Əliyev:
"Binalar təhvil verilən kimi MTK-lar ləğv edilməlidir"

yazısı səh.12-də

David Bakradze

Gürcüstanda Saakaşvilinin namizədi şanslı üçlükdə

yazısı səh.6-də

İlham İsmayilov:
"Arxivlərin açılması cəmiyyətdə təlatüm yarada bilər"

yazısı səh.7-də

Prezident Kürdəmirdə yol tikintisinə 10,7 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev Kürdəmir rayonunun Bakı-Ələt-Qazax-Gürcüstanla dövlət sərhədi (184 km)-Pirili-Muradxan-Sor Sor avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

AzərTAC-ın məlumatına görə, sərəncamla səkkiz min nəfər əhalinin yaşadığı 3 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Bakı-Ələt-Qazax-Gürcüstanla dövlət sərhədi (184 km)-Pirili-Muradxan-Sor Sor avtomobil yolunun tikintisi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 10,7 milyon Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

“Gec-tez ABŞ Türkiyəyə qarşı münasibətini dəyişəcək” - Ərdoğan

“Gec-tez ABŞ Türkiyəyə qarşı münasibətini dəyişəcək”. Bunu Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan deyib.

R.T.Ərdoğan bildirib ki, hazırda ABŞ-la Türkiyə arasında bir sıra problemlər olsa da, Vaşinqton yekunda vacib və düzgün qərar qəbul edəcək.

Türkiyə Prezidenti ümidvar olduğunu bildirdi ki, ABŞ-la məhz ticarət münasibətləri əlaqələrin yaxşılaşmasına gətirib çıxaracaq.

Azərbaycanda 2 yeni medal təsis edilir

Azərbaycanda yeni medal təsis edilir. «Trend»-in məlumatına görə, Milli Məclisin bu gün keçirilən iclasında Azərbaycan Respublikasının “Diplomatik xidmətə verilən töhfəyə görə” medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Qanuna dəyişiklik edilməsi birinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılıb.

Bundan başqa, dövlət təhlükəsizliyi və xarici kəşfiyyat orqanlarının 100 illiyi (1919-2019) münasibətilə yeni medal təsis edilir.

Bununla bağlı “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” qanuna dəyişiklik də Milli Məclisin dünən keçirilən iclasında birinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılıb.

Yubiley medalı ilə dövlət təhlükəsizliyi və xarici kəşfiyyat orqanlarında xidməti vəzifələrini həyata keçirərək yüksək nəticələr əldə edən, Azərbaycanın milli maraqlarının daxili və xarici təhdidlərdən qorunmasında fərqlənən hərbi qulluqçular təltif ediləcək.

Dəyişikliklər səsə qoyularaq qəbul edilib.

Təkbiz və üzrxahlıq

“Yeni Müsavat” qəzetinin 1 oktyabr 2018-ci il tarixli sayında, səhifə 7-də sabiq prezident Ayaz Mütəllibovla müsahibədə yanlışlığa yol verilib. Eks-prezidentin əməkdaşımıza söyləmədiyi ifadə müsahibədə yarımbaşlıq kimi gedib. Belə ki, müsahibənin 3-cü başlığı qismində getməli olan “KTMT-də təmsil olunmağımız Azərbaycanın tutduğu indiki siyasi kursa uyğun gəlmir” sitatə yerinə, yanlış olaraq “Prezident Administrasiyasının ən zəif tərəfi onun kadr potensialının zəifliyidir” yarım-başlığı gedib.

Araşdırma zamanı məlum olub ki, bu, sırf texniki xəta nəticəsində - səhifənin dizaynı prosesində və növbətçi redaktorun diqqətsizliyi üzündən baş verib. Artıq günahkarlar cəzalandırılıb. Bütün hallarda xətanın sırf texniki, dizayner səhvi kimi qəbul olunacağına ümid edir və yanlışlığa görə Prezident Administrasiyasından, Ayaz Mütəllibovdan və oxuculardan üzr istəyirik.

□ REDAKSIYA

“Azərbaycanda dini ədəbiyyata senzurdan söhbət gedə bilməz” - PA rəsmisi

“Azərbaycanda dini ədəbiyyatlara senzurdan söhbət gedə bilməz”. «Trend»-in məlumatına görə, bunu Azərbaycan Prezidenti Administrasiyasının Millətlərarası münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin böyük məsləhətçisi Əliheydər Zülfüqarov deyib.

Ə.Zülfüqarov qeyd edib ki, Azərbaycanda həqiqətən də dini ədəbiyyat - istər dini ədəbiyyatların nəşri, istərsə də idxalı sahəsində pərakəndəlik dövrü olub: “Lakin bu sahədə boşluqların aradan qaldırılması üçün dövlət tərəfindən adekvat tədbirlər görüldü, qanunvericilik bazası təkmilləşdirildi. Dini icmalara göstərilən qayğı təkcə onların dini məbədlərinin bərpası istiqamətində deyil. Digər istiqamət onların mənəvi dəyərlərinin - müqəddəs kitablarının, dini ədəbiyyatlarının nəşrini, yayımını həyata keçirməkdir. Həqiqətən də zərərli dini ədəbiyyatlarla bağlı çox ciddi problemlərimiz olmuşdu. Həmin dövəmdə bizi təəssüfləndirən o idi ki, bəzən hansısa xarici dövlətdə dini təhsil alan

kadrlar ölkəyə gələn zaman özləri ilə zərərli ədəbiyyat və disklər gətirirdilər. Bir insanın digər insanın başını kəsməsi kadrlarının diske yazılıb ölkəyə gətirilməsinin nə mənası var? Bu, insanın dini biliyinin artmasında bir əhəmiyyət kəsb edirmi? Təbii ki, xeyr. İdxal olunan həmin disk hansısa məkanda, kiminsə evində, ailəsində, uşağının yanında göstəriləcək, bu, həmin uşağın radikalizmə meyilləndirilməsi üçün atılan addım deməkdir”.

Administrasiya rəsmisi bildirib ki, Azərbaycan üçün müsəlman olmayan din daşıyıcılarına qarşı ayrı-seçkilik, antisemitizmin ədəbiyyatlarda təbliği arzuolunmazdır: “Ancaq çox təəssüf ki, dövlətin bu istiqamətdə atdığı addımlar bəzən beynəlxalq hesabatlarda Azərbaycanın qarşı tənqidi formada öz əksini tapır. Guya Azərbaycanda dini ədəbiyyatlara senzuranın qoyulduğu deyilir. Amma anlayış lazımdır ki, Azərbaycanda senzurdan söhbət gedə bilməz”.

Bu il 5 yaşlı uşaqların 75 faizi məktəbhazırlıq qruplarına cəlb olunub

Oktyabrın 1-də Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin (BŞTİ) tabeliyindəki ümumi təhsil müəssisələrinin məktəbhazırlıq qruplarında 2018-2019-cu dər il üzrə ilk məşğələlərə start verilib.

İdarədən «Trend»-ə verilən məlumata görə, məktəbhazırlıq qruplarının fəaliyyətə başlaması ilə əlaqədar paytaxtda ümumi təhsil müəssisələrində tədbirlər keçirilib.

Qeyd olunub ki, 2018-2019-cu tədris ilində paytaxtın ümumi təhsil müəssisələrindəki məktəbhazırlıq qruplarına ümumilikdə 5 yaşlıların 75 faizi həddində uşağın cəlb olunması nəzərdə tutulur. Bu, məktəbhazırlığa cəlb olunma səviyyəsinin yüksəldilməsi, uşaqların birinci sinfə daha hazırlıqla başlamasının təmin olunması və tədris göstəricilərinin yaxşılaşdırılması məqsədlərinə xidmət edir.

Həmçinin məktəbhazırlıq qruplarının yaradılmasında məqsəd 5 yaşlı uşaqların məktəb təliminə hazırlığı ilə əlaqədar psixoloji dayanıqlığını artırmaq, əhatə olunduqları

aləmə və təhsil mühitinə uyğunlaşdırmaq, onların ünsiyyət və birgə fəaliyyət bacarıqlarına yiyələnməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Məktəbhazırlıq qruplarında dərslər deyəcək ibtidai sinif müəllimləri üçün ixtisasartırma təlimləri təşkil olunub.

Məktəbhazırlıq qruplarında gün ərzində 3 məşğələ və həftədə 4 gün olmaqla, ümumilikdə 12 məşğələ keçirilir. Bir məşğələnin müddəti 30 dəqiqə, məşğələlərarası fasilə 10 dəqiqə müəyyənləşdirilib. Qruplarda “Ətraf aləmlə tanışlıq”, “Savad təliminə hazırlıq və nitq inkişafı”, “Bədii

təfəkkürün inkişafı”, “Məntiqi və riyazi təfəkkürün inkişafı”, “Təsviri fəaliyyət”, “Musiqi”, “Fiziki mədəniyyət” məşğələləri keçirilir.

Dövlət ümumi təhsil məktəblərində yaradılan məktəbhazırlıq qruplarında dərslər iki yarım ilə bölünür. Məktəbhazırlıq qruplarında məşğələlər 1 oktyabr-31 may dövrünü əhatə edir.

Onu da qeyd edək ki, BŞTİ-nin tabeliyindəki 264 ümumi təhsil müəssisəsində 940 məktəbhazırlıq qrupu fəaliyyətə başlayıb.

Azərbaycanda 2015-2016-cı tədris ilində məktəbhazırlıq proqramı bütün 5 yaşlıların 24 faizini əhatə etdiyi halda, 2016-2017-ci dər ilində 55, 2017-2018-ci dər ilində 65, 2018-2019-cu dər ilində 75 faiz həddində 5 yaşlı uşağın məktəbhazırlıq qruplarındakı məşğələlərə cəlb olunması üçün imkan yaradılıb. 2019-2020-ci tədris ilində isə bu göstəricinin 90 faizə çatdırılması nəzərdə tutulur.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Azay Quliyev Bışkəkə gedir

Milli Məclisin deputatı, ATƏT Parlament Assambleyasının vitse-prezidenti Azay Quliyev və deputat Tahir Mirkişili qurumun payız sessiyasında iştirak etmək üçün oktyabrın 2-dən 6-dək Qırğızstanda səfərdə olacaqlar. Bu barədə Milli Məclisin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Bışkək şəhərində keçiriləcək toplantıda 3 sessiya çərçivəsində etimad və regional əməkdaşlıq vasitəsilə sərhəd bölgələrində yeni çağırış və təhdidlərə qarşı mübarizə, Aralıq Dənizi Forumu və vətəndaşların təhlükəsiz cəmiyyətlərinin qurulmasında iştirakının gücləndirilməsi barədə məsələlər müzakirə olunacaq.

Sessiyada Avropanın 57 ölkəsindən 300-dən çox deputat iştirak edəcək.

Sessiya çərçivəsində Azay Quliyevin sədri olduğu İpek Yolu Dəstək Qrupunun iclası da keçiriləcək.

İran vətəndaşı Azərbaycandan qədim xalçaları çıxarmaq istədi

Dövlət Gömrük Komitəsi (DGK) Hava Nəqliyyatında Baş Gömrük İdarəsinin əməkdaşları qədim xalçaların ölkənin gömrük sərhədindən bəyan etməməklə keçirilməsinə cəhdin qarşısını alıblar.

DGK-dan verilən xəbəərə görə, Bakı-İstanbul aviareysi ilə getmək istəyən İran vətəndaşı Fatahei Hosseina məxsus baqaj rentgen aparatından keçirilərkən, orada gömrük orqanına bəyan edilməmiş malların olması ilə bağlı şübhə yaranıb. Bu səbəbdən vətəndaş saxlanılıb və çantasına təkrar baxış keçirilib.

Təkrar yoxlama zamanı Fatahei Hosseina məxsus çantanın içərisində əvvəlcədən gömrük nəzarətinə təqdim olunmamış, elektron və ya kağız üzərində yazılı formada bəyan edilməmiş, yaşı 1 ərşdən çox olan 6 ədəd qədim xalça aşkar edilib.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Hazırda Azərbaycanda keçirilən mitinglərin təbliğatında, insanlara çağırış üçün daha çox sosial şəbəkələr və onlayn mediadan geniş istifadə olunur. Bu o deməkdir ki, 20-30 il öncə ilə müqayisədə aksiyalara adamları cəlb etmək, məlumat vermək xeyli asanlaşmışdır. Buna rəğmən insanların mitinglərə kütləvi şəkildə qatılmaması tamamilə başqa mövzunun söhbətidir. Bu onu göstərir ki, vətəndaşların proseslərə yanaşması, mitinglərə və müxalifətə münasibəti birmənalı deyil, inamı yoxdur.

ların içərisində xüsusi fəallər var idi. Onların bir işarəsi kifayət edirdi ki, tələbələr mitinglərə axışsınlar. 3-4 zavod və universitetin qatılması kifayət edirdi ki, meydanın yarısı az qala dolsun. Hər müəssisə, zavodun bir fəali var idi. o mitinqə biganə yanaşdılar. Sadəcə, buna çox təəssüf edirdim. İnsanları, xüsusilə qarabağlıları başa düşürəm, sıxıntı, çətinlik, dolanışq problemləri var. Amma bu onlara haqq qazandırmır. Əksəriyyəti burada şərait qurublar.

Miting taktikası ■

30 il öncə və indi...

Sabir Rüstəmxanlı: "Sosial şəbəkələri əvəz edən canlı ünsiyyətlər var idi"

Amma bu proseslərdə diqqət cəlb edən bir məqam var; 1988-ci ildən başlayaraq milli azadlıq hərəkatı zamanı 100 minlərlə, bəzən milyonlarla insanın iştirakı ilə keçirilən mitinglərin necə təşkil olunduğu maraqlıdır.

Çünki o zaman nə sosial şəbəkələr var idi, nə mobil telefonlar, də azad bir mətbuat orqanları. Düzdür, 1989-cu ildən başlayaraq müxalif qəzetlər məhdud sayda olsa çıxmağa başlayıb. Amma bu hər kəsə çatımlı olmayıb. Belə bir şəraitdə bir milyonun iştirakı ilə mitinq keçirməyin nə qədər çətin olduğu birmənalıdır.

Milli azadlıq hərəkatının öncül isimlərindən olan, VHP sədri Sabir Rüstəmxanlı o zaman mitingləri necə təşkil etdiklərindən danışdı: "O vaxt bir kitabım çıxmışdı. Bu kitabı demək olar ki, bütün zavodlarda, fəhlə yataqxanalarında, universitetlərdə müzakirə edirdilər. Zavodlarda minlərlə fəhlə işləyirdi. Görüşlərdə birdən-birə minlərlə fəhlə iştirak edirdi. O görüşləri təşkil edənlər var idi. Bir zavoddan bəzən mitinqə min nəfər gəlirdi. Universitetlərdən bir dəfəyə 2-3 üç min tələbə çıxırdı. O vaxt tələbələrə qorxu hissi yox idi. On-

Məsələn, Leytenant Şmidt zavodunda Nəmet Pənahlı, universitetdə qardaşlarım, başqa zavodlarda qohumlarımız, yaxınlarımız, tanıdığımız var idi. Xəbər verildə yüz minlər xəbərdar olurdu. Bu baxımdan sosial şəbəkələri əvəz edən canlı ünsiyyətlər var idi".

S.Rüstəmxanlı 29 sentyabrda keçirilən Qarabağ mitinqinə də toxundu: "Siyasi qurumların keçirdikləri başqa mitingləri bir kənara qoyuram, Qarabağ mitinqi barədə onu deyə bilərəm ki, bu ad gələndə yüz minlər yığılmalıdır. Hər bir partiya qatılmalı idi. Bu, iqtidar-müxalifət qarşıdurması yaratmayan məsələdir. Niyə bu mitinqə gəlmədilər, bunu başa düşə bilmirəm. Əvvəldən o mitinqə qatılmağa söz vermişdim. Sonradan özümün gözlənilməz elə bir işim çıxdı ki, qatıla bilmədim. Çox da pərt oldum. Amma bizim partiyanın üzvləri mitinqə qatıldılar. Mənafeələrini müdafiə etdiyimiz insanlar

Amma istənilən halda o heyət torpaqdan rahat deyil. Hazırda nə zavodlara, nə də universitetlərə ehtiyac var. Bir Qarabağ çağırışı kifayət edirdi ki, yüz minlər bir yere toplaşsın. Yaxınlarda Qarabağ Forumu keçirdik. Orada dedim ki, 30 il əvvəl çağırışımıza bir milyon insan gəlirdi. İndi bir salona sığışırıq, yaxud bizi salona sığışdırırlar. Millət öz problemi ilə bağlı sözümlü hər yerdə deməyi bacarmalıdır. O vaxt ilin xalqı idik, indi bu yere düşmüşük. İnsanın, sadəcə, qəlbi ağrıyır. Noyabrın 17-də meydan mitinglərindən 30 il öteçək. Düşünürəm ki, bunun 30 illiyini xüsusi qeyd etmək lazımdır".

Deyənlərdən və müşahidələrdən aydın olur ki, mitinglərə insanların qatılması tək cə təşviqat və rahat xəbər çatdırmaqla bağlı deyil, vətəndaşların proseslərə, siyasi çevrələrə inamı mühüm rol oynayır.

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Daşkəsəndə prokurorluq işçilərinin peşə bayramı qeyd edilib

Oktyabrın 1-də Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti ilə Daşkəsən Rayon Prokurorluğunun birgə təşkilatçılığı ilə prokurorluq işçilərinin peşə bayramı və Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun yaranmasının 100-cü ildönümü münasibətilə tədbir keçirilib.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətindən müsavat.com-a verilən məlumatda "tədbirdən öncə rayon rəhbərliyi və tədbir iştirakçıları rayon mərkəzində xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin abidəsi önünə tər gül dəstələri qoyaraq Ulu Öndərin əziz xatirəsinə ehtiramla yad ediblər" - deyə bildirilib.

Sonra bayram tədbiri Heydər Əliyev Mərkəzində davam edib. Tədbir iştirakçıları Daşkəsən Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində Ulu Öndərin heyət və fəaliyyətinin müxtəlif dövrlərini özündə əks etdirən fotolara və eksponatlara baxış keçiriblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhad Abiyev deyib: "Mən başda Respublikanın Baş Prokuroru, birinci dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri hörmətli Zakir Qaralov olmaqla, bütün prokurorluq işçilərini, həmçinin Daşkəsən rayon prokuroru baş ədliyyə müşaviri Elman Süleymanov və kollektivini 1 oktyabr prokurorluq işçilərinin peşə bayramı və Azərbaycan Prokurorluğunun yaranmasının 100-cü ildönümünü münasibətilə ürəkdən təbrik edir, sizlərə bu məsul və şərəfli işinizdə yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev 1993-cü ilin iyununda xalqın təkidlə tələbi ilə hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra respublikada qanunun alliliyinin təmin olunmasını, vətəndaş hüquq və azadlıqlarının yüksək səviyyədə qorunmasını özünün başlıca fəaliyyət prinsiplərindən elan etmiş, bu ali məqsədlərin gerçəkləşdirilməsinə yönəlmiş çoxşaxəli islahatların həyata keçirilməsini daim diqqətdə saxlayıb. Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında hazırlanaraq 1995-ci ilin 12 noyabrında Ümumxalq Referendumu ilə qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası zamanın tələbi ilə səsləşən məhkəmə-hüquq islahatlarının həyata keçirilməsinə, habelə prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin keyfiyyətə yeniləşməsinə və müasirləşməsinə ciddi təminat yaratdı.

Prokurorluq orqanlarının qanunçuluğun və hüquq normalarının etibarlı təminatı sahəsində nüfuzlu təsisatə çevrilməsi, yəni təkmilləşdirilərək fəaliyyətini dövrün tələbləri səviyyəsində qurması məhz Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında aparılmış müxtəlif islahatların nəticəsində mümkün olub...

1 oktyabr prokurorluq orqanları işçilərinin peşə bayramı gündür və Azərbaycan Prokurorluğunun yaranmasının 100-cü ildönümü tamam olur. Bayram münasibətilə prokurorluq orqanlarının hər bir işçisini, veteranları və onların ailə üzvlərini təbrik edir, prokurorluğun yüksək mövqə tutan bir qurum kimi formalaşmasında Ulu Öndərin misilsiz əməyini minnətdarlıq hissi ilə qeyd edirik. Hər zaman Azərbaycan Prokurorluğuna diqqət və qayğısını əsirgəmədiyi üçün möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevə öz dərin təşəkkürümüzü və minnətdarlığımızı bildiririk!

Baş prokuror, birinci dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri hörmətli Zakir Qaralov Daşkəsən rayon prokuroru Elman Süleymanovun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirərək onu "Azərbaycan Prokurorluğunun 100 illiyi (1918-2018)" yubiley medalı ilə təltif etmişdir. Bu təltifi bütün daşkəsənliyə göstərilən böyük diqqət kimi qəbul edib Baş prokuror, birinci dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri hörmətli Zakir Qaralova dərin təşəkkürümüzü bildiririk".

Sonra çıxış edən Daşkəsən rayon prokuroru baş ədliyyə müşaviri Elman Süleymanov Azərbaycan Prokurorluğunun yaranması və inkişafı yolundan danışaraq "Azərbaycan Prokurorluğunun 100 illiyi (1918-2018)" yubiley medalı ilə təltif edilməsinə görə təşəkkürünü ifadə edib. Çıxışının sonunda o qeyd edib ki, Daşkəsən Rayon Prokurorluğu olaraq üzərlərinə düşən məsul və şərəfli vəzifələri layiqincə yerinə yetirmək üçün bundan sonra da daha böyük səy və fədakarlıqla çalışacaqlar.

Digər çıxış edənlər də prokurorluq işçilərinin peşə bayramı münasibətilə öz səmimi təbriklərini çatdırıblar.

□ **Musavat.com**

Rüşvət aldığına görə tutulan icra nümayəndəsi azadlığa çıxmağa çalışır

Rüşvət almaq və vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməkdə təqsirləndirilən şəxs növbəti dəfə hakim qarşısına çıxarılır.

Musavat.com xəbər verir ki, Sabirabad Rayon İcra Hakimiyyətinin sabiq əməkdaşı Alim Lumanov barəsində olan məhkəmə qərarından kassasiya şikayəti verib. Həbsdə olan Alim Lumanov azadlığa çıxmaq istəyir.

Ali Məhkəmədə keçiriləcək məhkəmə iclası oktyabrın 9-na təyin edilib. İşə hakim Fərhad Kərimovun sədrliyi ilə baxılacaq.

Bildirək ki, ittihama görə, Alim Lumanov 11 oktyabr 2012-ci ildən 11 dekabr 2015-ci il tarixədək Sabirabad Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Əhmədabad kənd inzi-

bati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsi vəzifəsində işləyib. Həmin müddət ərzində vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə edərək vətəndaşlardan rüşvət alıb.

Əvvəlcə Əlləzova Tükəz Katib qızı və onun qardaşı Əlləzov Mail Katib oğluna kənd ərazisində dövlət vəsaitləri

hesabına yaşayış evlərinin tikilməsinə yardım göstərmək üçün adlarını siyahıya salacağını vəd edib. Həmin şəxslərdən 2097 dollar pul alıb, lakin sonradan onların təkidi ilə pulu geri qaytarıb.

Bundan əlavə, o, təkrarən rüşvət almaq niyyəti ilə Şövkətov Faiq Bəyzadə oğluna ya-

xın vaxtda kənd ərazisində yaşayış evlərinin tikilməsinə başlanacağını və anası T.Əlləzovaya da evin tikilməsini təmin edəcəyini bildirib. A.Lumanov bunun üçün xidməti otağında F.Şövkətovdan 2000 manat pul alıb.

Daha sonra o, dövlət investisiya xərcləri hesabına Özbəkistandan qaçqın düşmüş şəxslərə tikilən yaşayış evlərindən birini qaçqın olmayan T.Əlləzovaya verib.

İttihama görə, A.Lumanov vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə edərək, dövlətin qanunla qorunan mənafeələrinə mühüm zərər vurub.

Lənkeran Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə o, 8 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Hökmdən narazı qalan məhkum apelyasiya şikayəti verib. Qeyd edək ki, Lumanovun apelyasiya şikayətini Şirvan Apelyasiya Məhkəməsi təmin etməyib.

□ **İlkin MURADOV,**
Musavat.com

Oktaybrın 1-də Milli Məclisin payız sessiyası spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə öz işinə başladı. Dövlət himninin oxunması ilə işə başlayan sessiyada giriş nitqi ilə çıxış edən spiker deputatları sessiyanın başlanması münasibətilə təbrik etdikdən sonra dedi ki, bu il prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Azərbaycan Parlamentinin 100 illiyi münasibətilə xüsusi iclas keçirilib və dövlət başçısı Milli Məclisin fəaliyyətinə yüksək qiymət verib: "Parlamentin fəaliyyətinə belə yüksək qiymət verdiyinə görə mən həm öz adımdan, həm də sizin adınızdan cənab prezidentə təşəkkür edirəm".

O.Əsədov yubiley iclasında 44 ölkədən nümayəndə heyətinin iştirak etdiyini, 39 nəfərin iclasda nitq söylədiyini bildirdi.

O.Əsədov payız sessiyasında Dövlət Büdcəsi haqqında zərfin, həmçinin digər qanunların müzakirə olunaraq qəbul ediləcəyini bildirdi.

Bundan sonra Milli Məclisin payız sessiyasının qanunvericilik işlər planı ətrafındakı müzakirələr başladı.

Deputat Zahid Oruc həmkarlarını Azərbaycana qarşı kampaniyalara cavab verməyə çağırdı. "Bu gün YouTube kanalını izləyənlərin sayı milyardı keçib. Ona görə də Azərbaycan dövləti sosial mediada öz təbliğatını qurmalıdır. Əgər İran dövlətinin də rəhbərlərinin feysbuk, twitterdə hesabı varsa, deməli, bu məsələlərə həssas yanaşmaq lazımdır"-deyə, o bildirdi.

Z.Oruc ardınca Azərbaycana qarşı təbliğat aparın Fəxrəddin Abozadənin Rusiyada həbs olunmasını təqdir etdi. Dedi ki, belə şəxslərin cəzalandırılması digərləri üçün də dərs olar. Deputat dollar kreditləri ilə bağlı qərara da toxundu.

Deputat Fərəc Quliyev Azərbaycanın ən ciddi problemlərindən, Dağlıq Qarabağ məsələsindən danışdı. O, Milli Məclisdə Qarabağla bağlı ayrıca müzakirələr keçirməyə çağırdı.

Deputat Vahid Əhmədov çıxışında vaxtilə "Əmanətlərin sığortalıması haqqında" qanunun qəbul olduğunu xatırladı: "Çox təəssüflər olsun ki, hazırda bank sistemində vəziyyət o qədər də ürəkəcan deyil. Ona görə də xahiş edirəm ki, əmanətlərin sığortalımasını nəzərdə tutan qanunun müddəti uzadılsın. Bu gün 8,4 milyard manata yaxın əmanətlərin 50 faizi 3 illiyinə sığortalanıb. Əks təqdirdə, insanlar əmanətlərini banklardan çəkə bilərlər".

V.Əhmədov ardınca bildirdi ki, dollar kreditləri ilə bağlı Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərar qəbul etməsindən sonra vətəndaşlara güzəştərin edilməsi mümkünsüz olur. Deputat hökuməti xarici valyuta ilə bağlı kreditlər məsələsinə dair addımlar atmağa çağırdı.

Deputat Əli Məsimli həmkarı V.Əhmədovun dollar kreditləri və əmanətlərlə bağlı fikirlərini müdafiə etdi: "Konstitusiyaya Məhkəməsinin kreditlərlə bağlı qəbul etdiyi qərar təkə əhaliyə yox, həm də banklara böyük zərərdir. Ona görə ki, kredit alanların böyük hissəsinin həmin kreditləri qaytarmaq imkanı yoxdur".

Komitə sədri Siyavuş Novruzov Milli Məclisdəki çıxışında ölkədə bələdiyyə üzvlərinin sayının çox olduğunu söylədi: "Ele yerlər var ki, bələdiyyə üzvlərinin sayı 17-18 nəfərə çatır. Bir rayondan uzağı 2 millət vəkili seçilir, amma 200-300 bələdiyyə üzvü".

Milli Məclisin payız sessiyası gərgin başladı

Deputatlar bir-birini sət şəkildə ittiham etdi, spiker onları sakitləşdirməyə çalışdı; dollar kreditləri yenə müzakirə mövzusu oldu; ictimai nəqliyyatda siqaret çəkənlər cərimələnəcək

Azay Quliyev: "İctimai birliklərin normal fəaliyyətini təmin etmək üçün qanun qəbul edilməlidir"

S.Novuzov yas və toy mərasimlərinin artıq qanunla tənzimlənməsini zəruri saydı: "Əks təqdirdə, bu məsələlər tövsiyə ilə, verilmiş, ziyalıların çağırışı ilə həllini tapmayacaq".

Deputat Qüdrət Həsənzadə S.Novruzovun fikirlərini müdafiə etdi. **Daha sonra deputat işğal olunmuş ərazilərimizlə bağlı qanun qəbul olunması təklifini irəli sürdü:** "Hər gün bizim işğal altındakı ərazilərimizdəki sərvətlərimizi talan edənlərin sayı artır. Erməni terrorçuların o ərazilərdə məktəblər tikirlər, məskunlaşdırırlar. Biz müvafiq qanun qəbul etməli və sərvətlərimizi talan edən şirkətlərə qarşı tədbirlər görməliyik". Q.Həsənzadə danışdıqların Ermənistanla yox, Rusiya ilə aparılmasını təklif etdi: "Hamımız bilir ki, bizim torpaqlarımızın işğal altında qalmasının səbəbkarı Ermənistan deyil. Ermənistan olsaydı, biz çoxdan bu məsələni həll edərdik. Bu işğalın arxasında Rusiya dayanır və biz danışdıqların Rusiya ilə aparmalıyıq. Biz nə qədər hərbi potensialımızı artırsaq da, işğalın arxasında Rusiya dayanacaqsa, torpaqları azad etməyimiz mümkünsüz olacaq".

Deputat parlamentdə xüsusi müzakirələrin keçirilməsini və Milli Məclisdə Qarabağla bağlı komitenin yaradılmasını zəruri saydı.

Deputat Araz Əlizadə isə dedi ki, Ermənistan işğalçıdan əl çəkməzsə, müharibə yolu ilə torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik: "Güc və beynəlxalq hüquq tə-

rəfimizdə olduğu halda, Qüdrət Həsənzadə Azərbaycan xalqında qorxu xofu yaradaraq Rusiya ilə danışıqlar aparmağı təklif edir. Xalqda ruh düşkünlüyü yaradır. Hesab edirəm ki, buna yol vermək olmaz. Onsuz da bəzi QHT-lər xalqda qorxu yaratmaq üçün öz fəaliyyətlərini davam etdirir. Bu prosesə siyasətlərin, deputatların qatılması yaxşı deyil. Buna imkan vermək olmaz".

Məsələyə müdaxilə edən spiker dedi ki, heç kim burada ruh düşkünlüyü yaratmır: "Mən burada debat açmaq istəmirəm. Azərbaycan prezidenti müstəqil siyasət yürüdü və kimsə onu bu yoldan çəkəndirə bilməz".

Q.Həsənzadə isə söz alaraq A.Əlizadəyə cavab verdi. **Deputat öncə "Azərbaycan Respublikası Hökuməti, Gürcüstan Hökuməti və Türkiyə Hökuməti arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlıq haqqında" Anlaşma Memorandumunun təsdiq edilməsi haqqında qanun layihəsi ilə bağlı da fikirlərini bölüşdü:** "Mən bu memorandumla tanış oldum, alqışlayıram və dəstəkləyirəm. Hər zaman biz söyləmişik ki, Türkiyə ilə xüsusilə müdafiə sənayesində əməkdaşlıq genişləndirilməlidir. Sentyabrın 15-də bilirsiniz ki, Bakı'nın işğaldan azad olunması ilə bağlı möhtəşəm bir parad keçirildi. Bu burada rusiyayönümlü siyasətçiləri xeyli qıcıqlandırmışdı, o cümlədən əminəm ki, Araz Əlizadəni. Araz Əlizadəni qıcıqlandıran mənim çıxışımdaydı məsələ, Oqtay müəllim, o məsələ deyil ki,

biz Rusiya-Ermənistan ittifaqına qalib gələ bilmərik. Onu qıcıqlandıran odur ki, mən bu konfliktin arxasında Rusiyanın dayandığını söylədim. Onun Mütəllibovla əlaqəsi, vaxtilə 90-cı illərdə parlamentdə etdiyi çıxışı, Mütəllibovun Moskvada sığınacaq tapması... Biz bunun hamısını bilirik. İndi bu cür çıxışlar keçmişini Araz Əlizadəyə unudura bilməz. Onun kimliyini Azərbaycanla hər kəsə bəllidir. Hamı bilir ki, o hara, hansı qüvvələrə bağlıdır. Ona görə də mən əməkdaşlıq sazişini çox yüksək qiymətləndirirəm və hesab edirəm ki, Türkiyə ilə hərbi əməkdaşlıq daha da genişləndirilməlidir və buna da səs verəcəyəm".

Spiker isə deputatları sakitliyə çağırdı: "Çalışaq, bir-birimizə qarşı dözümlü olaq. Mən heç kəsin xətrinə dəymək istəmirəm". **Deputat Azay Quliyev** çıxışında Milli Məclisin bugünkü iclasında müəllifi olduğu "Peşə birlikləri haqqında" və "Sosial sifariş haqqında" qanun layihələrinin parlamentin payız sessiyasının qanunvericilik işləri planına daxil olunmasını təklif etdi.

O deyib: "Bu gün QHT-lər haqqında qanun mövcuddur. Lakin bu qanun çərçivə qanunu olduğundan bütün ictimai birlik və təşkilatların fəaliyyətinin hüquqi mexanizmini təmin etmir. Bu baxımdan da ictimai birliklərin normal fəaliyyətini təmin etmək üçün belə bir qanun qəbul edilməlidir. Ümid edirəm ki, parlament vətəndaş cəmiyyətinin bu təklifini nəzərə alacaq".

Spikeri Oqtay Əsədov təklifə baxılması üçün Parlament Aparatına tapşırıq verib.

Deputat, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov mətbuatın problemlərinə diqqət çəkdi. **O xatırladı ki, 2016-cı ildən ölkəyə gətirilən hazır çap məhsulları və qəzet kağızına əlavə dəyər vergisi tətbiq edilir:** "Bu zaman Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ildə ləğv olunmuş 11 sayılı qərarına istinad olunur. İş burasındadır ki, vaxtilə həmin qərara əsasən də ölkəyə gətirilən həm qəzet və jurnallar, həm də qəzet kağızı ƏDV-dən azad idi. Halbuki evvəldən məsələnin qərara salınması düzgün deyildi. Onsuz da Vergi Məcəlləsinin 164.1-ci və 164.1.7-ci maddələrində idxal olunan KİV məhsullarının ƏDV-dən azad olduğu vurğulanırdı. Elə ziddiyyət də bundadır. Nə üçün ƏDV Vergi Məcəlləsi qala-qala Nazirlər Kabinetinin ləğv edilmiş qərarına əsasən tətbiq olunur? Yaxşı olar

və onlara müvəffəqiyyətlər arzulayırıam".

Deputat Gövhər Baxşəliyeva tarixi qəhrəmanlarımızla bağlı kinoların çəkilməsinə ehtiyac olduğunu bildirdi və Şah İsmayıl Xətai barədə film çəkilməsi zərurətindən danışdı.

Deputat Aqil Abbas isə bu mövzu ilə bağlı digər məqamlara toxundu: "Deyirlər ki, kino çəkilir. Əvvəla, kinoya pul ayrılır. Adətən görmüşük ki, pul qazanılan şeydən vergi verirlər. Tutaq ki, Azərbaycanda kinonun çəkilməsi üçün 1 milyon 500 min manat pul ayrılır. Amma o pul gəlib çatmamış Vergilər Nazirliyi onun 300 min manatını tutur. Pul qazanmışam ki, sənə də verim?"

Daha sonra deputat digər məsələlərdən bəhs etdi. Bildirdi ki, bu yaxınlarda Şuşanın musiqi kollecinin Sumqayıt regional idarəsi ilə birləşdirilib: "Daha Şuşa lazımdır deyil... Bu birləşdirmə nəticəsində 260 nəfər ixtisara düşüb. Kitabxana sistemi ixtisara düşüb. Ta kitab oxumaq lazım deyil də, camaat seriala baxacaq. Sumqayıtın bu idarələrini Şuşaya birləşdirərdilər də. Şuşaya qiymət verərdilər də".

Deputat Tahir Kərimli ölkəmizdə dərs ilinin sentyabrın 15-də deyil, 1-də başlamasını təklif etdi. O bildirdi ki, dərslərin sentyabrın 15-də başlanması təhsil sisteminin pozulmasına səbəb olur. T.Kərimli çıxışı zamanı məktəblərdə dərs yükünün azaldılması məsələsindən də bəhs etdi, bu məsələyə də təkrar baxılmasını zəruri saydı.

Milli Məclis sədrinin müavini Bahar Muradova deputat Fazil Mustafanın "Azərbaycan universitetləri mütəxəssis yetişdirmir" fikrinə münasibət bildirdi. **B.Muradova F.Mustafanın dediklərinin yanlış olduğunu qeyd etdi. Onun sözlərinə görə, təhsil müəssisələri normal mütəxəssis yetişdirməyədi, başqa ölkələrdən Azərbaycana tələbələr gəlməzdi:** "Hesab edirəm ki, həm sovet, həm də ondan sonrakı dövrdə Azərbaycanda təhsil alaraq öz ölkələrindən nüfuz sahibi olan şəxslər var. Ona görə də Fazil Mustafanın dedikləri yanlışdır".

Iclasda İnzibati Xətalər Məcəlləsinə dəyişiklik layihəsi müzakirəyə çıxarıldı. Dəyişiklik bütünə bağlı cərimələrin tətbiq olunmasıdır. Belə ki, müntəzəm şəhərdaxili (rayondaxili), şəhərlərarası (rayonlararası) və beynəlxalq marşrutlar üzrə hərəkət edən avtobusda siqaret çəkilməsinə 40 manatdan 50 manatədək məbləğdə cərimə edilir. Bu cərimə sərnişin daşımaları üzrə ümumi istifadədə olan avtomobil nəqliyyatı vasitəsində və taksini minik avtomobilində tütün çəkmək üçün tətbiq olunacaq. Məcəlləyə əlavə edilən digər bəndə əsasən, "Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında" qanunla qadağan edilən yerlərdə (tütün çəkmək üçün təşkil edilmiş xüsusi yer istisna olmaqla) tütün çəkməsinə şərait yaradılmasına, yaxud tütün çəkməsinin təklif edilməsinə görə vəzifəli şəxslər 500 manat, hüquqi şəxslər 1200 manat məbləğində cərimə ediləcək. Bundan başqa, tütün məmulatları tullantılarının ətraf mühitə atılmasına görə 50 manat məbləğində cərimə nəzərdə tutulur. Yetkinlik yaşına çatmayanlara tütün məmulatı almaqla, verməklə, tütün məmulatlarından istifadəyə təklif və ya tələb etməklə onların tütündən istifadə prosesinə cəlb edilməsinə görə 100 manat məbləğində cərimələnəcək. Hər iki layihə səsverməyə çıxarılaraq qəbul olundu.

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

1993-cü ildən başlayaraq 5 ildən bir oktyabrın ilk yarısında keçirilən prezident seçkiləri bu il apreldə oldu. Oktyabr ayının gəlişi bu və ya digər məsələləri aktual edib. Əsas müzakirələr seçkilər bu ayda olardısı, nələr baş verə bilirdi yəndədir.

Bütün bunlarla yanaşı, prezident seçkiləri aprele təyin olunduğu vaxt meydana çıxan bir iddia yəndən gündəmə gəlib. Bu iddia da Azərbaycan hökumətinin payızda hər hansı bir siyasi təxribatların ola biləcəyini ehtimal edib, seçkiləri aprele təyin etməsi ilə bağlıdır.

6 ayda nələrin dəyişdiyini, seçkilər bu ayda keçirilsəydi nələr baş verərdi kimi suallarla son seçkilərdə prezidentliyə namizəd olmuş şəxslərə müraciət etdik.

Apreldəki seçkilərdə ikinci yeri tutmuş deputat Zahid Oruc bildirdi ki, konstitusiyada prezident seçkilərinin vaxtının dəyişdirə biləcəyi ilə bağlı hər hansı bir müddəə yoxdur. "Məsələ ətrafında polemika quran və ondan hakimiyyət əleyhinə istifadə etməyə çalışanlara zamanında cavab verilib. Bunun dövlət baxımından uyumlu olmasını zamanında gördük. Bu gün də hesab edirəm ki, seçkilərin aprele salınması Cənubi Qafqazda Ukrayna ssenarisi hazırlayan qüvvələrin planlarının bizdən ötürülməsinə yol açdı. Qafqazda Ukraynalaşma təhlükəsi dedikdə ilk növbədə, Qərblə Rusiya arasındakı savaşı nəzərdə tuturuq. Hazırda iqtisadiyyatlar döyüşür, sən mütləq əlaqələri məhv etməsən, hər hansı bir tərəfdə yer almısan. Digər tərəfdən, bunun hərbi təhlükəsizlik tərəfləri də var. Bir səngərdə dayanıb başqasına atəş açmısan. Zənn edirəm ki, Ermənistanın vəziyyəti Azərbaycanda siyasi təqvimin dəyişikliyi səbəbi ilə çox dərəcədə bağlıdır. Bizim üçün daxildə müxtəlif vətəndaş toqquşmalarını üçün düşünülmüş ssenari sanki bir dalğa kimi bizdən ötdü

Prezident seçkiləri oktyabrda olsaydı...

Zahid Oruc: "Təqvimin hansı günündə seçkilər olsaydı, ölkə rəhbəri qalib gələcəkdi"

və hadisələrin mərkəzinə İrəvan düşdü. Əslində Rusiya dövlətçiliyini dağıtmaq istəyən qüvvələr, xüsusilə Qərb dairələri bu ölkənin ətrafında demokratiya zolağı yaratmaq niyyəti ilə Qafqazda artıq ikinci bir ölkədə inqilab həyata keçirdilər. Bütün hallarda məxmeri proseslər anti-Rusiya rənginə malikdir. Bu bir faktır. Məsələnin daha bir önəmli tərəfi də ondan ibarətdir ki, ölkə rəhbəri təqvimin hansı günündə seçkilər olsaydı, qalib gələcəkdi. Buna heç kəs şübhə etmir. Onu nəzərə almalıyıq ki, bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində dövlətçilik maraqlarının nəzərə alınması ayrıca bir vacibliyə çevrilib. 90-cı illərdə baş verən hadisələrin qarşısında sanki siyasi sel bizi aparırdı. O dövrdə parlament seçkiləri növbədənkənar keçirilə bilirdi, hökumətlər dəyişirdi. Həmin proseslər dövlətin xeyrinə işləmədi. 1993-cü ildə ulu öndərin gəlişi ilə bu məsələdə bir sabitlik yarandı. Azərbaycanda bir şəxs amil ölkə həyatının və təhlükəsizliyinin ayrılmaz tərkib hissəsidir. O üzündən prezident seçkilərinin yalnız daxili rəqəbat prosesində keçməsi çox önəmli-

dir. Burada ayrı-ayrı qüvvələr boykotçu mövqeyə tutdular. Bu onların öz işidir. Guya iştirak etsəydilər, nə olacaqdı ki? Bu ayda seçkilər keçirilsəydi, ayrı bir nəticəyə nail olacaqdılar? Bəlkə bizim xəbərimiz yoxdur, elə bir taktika işlədəcəkdilər ki, bu seçkilərdə mühüm nəticələr qazanacaqdılar? Hətta seçkilər dekabrda olsaydı belə nəticələr dəyişəsi deyildi".

Sabiq prezidentliyə namizəd seçkilərdən keçən yarım ili bu cür dəyərləndirdi: "Son illər ərzində Azərbaycanın neft və qaz sərəfələrini xarici aləmlə qarşılıqlı maraq çərçivəsində, faydalı çərçivədə əməkdaşlığı kim aparırsa, ölkənin gələcək liderliyində o yer tutmalıdır. Cəmiyyət üçün xeyli dərəcədə narahatlıqlar doğuran, suallar yaradan, müxtəlif sahələrdə problemlərə səbəb olan şəxslərdən müəyyən qədər qurtulmaq mümkün oldu. Hökumətdə yeniləşmə daha geniş səviyyədə reallaşdı. Təkcə sentyabr ayına diqqət yetirəndə görürük ki, ölkə başçısı regional və beynəlxalq çərçivəli tədbirləri, görüşləri reallaşdırmaqdadır. Bu tədbirlərin, görüşlərin hər birində Azər-

baycanın milli maraqları ortada deyil. Qarabağ məsələsində daha sərt addımlar atmaq, həmçinin öz müttəfiqlərimizi daha çox artırmaq, türk hərbiçiləri ilə birlikdə rus, İsrail silahları ilə digər şəraitdə öz gücümüzü nümayiş etdirmək, dövlətimizin müstəqilliyi üçün əlamətdar tədbirləri keçirmək imkanına gəlib çatdıq. Mənə elə gəlir ki, bütün bunlar 11 aprelin nəticəsidir. Bütün təhlükələr seçkilər bu ayda olsaydı belə dövlət tərəfindən neytrallaşdırılacaqdı. Amma sizləri əmin edirəm ki, müxtəlif beynəlxalq qüvvələr qəfil yaxalandılar. Onların ssenarisi boş çıxdı, toparlanma imkanları əllərindən alındı. Bir neçə gün öncə "Taliban" təkəbbürü ilə açıq-aşkar terror fəaliyyəti apararaq qüvvələrin bir yığıncıqlarına baxdım. Onlar söyləyirdilər ki, biz öz aramızda birləşə bilmirik, bir-birimizə qarşı olan nifrətimiz yaxınlaşmağımıza mane olur, əks halda, daha sistemli şəkildə Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı mübarizə aparardılar. Bu sözdən çıxış edib deyirəm ki, əgər oktyabr seçkiləri konstitusiyaya təqvim üzrə qalardısa, mütləq həmin qüvvələri bir

araya gətirən dairələr mövcud olacaqdı. Azərbaycan iqtisadiyyatından, neftindən, qazından pay qoparmaq istəyən dairələr cəmi 1-2 milyon həmin şəxslərə ayırır ki, onların maraqları lobbiləşdirilsin, nəticədə onlar gəlib müxtəlif müqavilələrdən daha güzəştli pay qoparsınlar. Necə ki, vaxtilə Soros Azərbaycanın xaricdə saxlanan valyutasının müəyyən bir hissəsini idarə etmək, onları öz aktivlərinə cəlb edərək müxtəlif şərtlər altında ondan yararlanmaq niyyətini güdürdü. Bunlar baş tutmayan kimi dövlət əleyhinə məlum çirkli kampaniya yönəldildi. Yekun olaraq deyirəm ki, 11 aprel Azərbaycan tarixinin çox mühüm bir hissəsidir."

11 aprel seçkilərində üçüncü yeri tutan ADP sədri Sərdar Cəlalov bunları dedi: "Bu ay seçkilər keçirilsəydi, biz maksimum uğur qazana bilirdikmi" sualına konkret cavab vermək çətindir. İndiki vaxtda ölkədə elə bir aktivlik yoxdur ki, nəticələrin bu aktivliyə görə fərqli olacağını deyələr. Mənə elə gəlir ki, o vaxt seçkilər keçirilirdi üçün uğur qazanmışdı. 6 ay öncə yığdığım səs faizini indi yığmaya bilirdim. Çünki o vaxt seçkilərin növbədənkənar keçirilməsi cəmiyyətdə də müəyyən bir qeyri-müəyyənlik yaratmışdı. Ona görə cəmiyyət seçkiləri bir qədər həssas yanaşırdı".

Q Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanın ən güclü silahı: yerli istehsal önə keçir...

Ekspert: "2008-ci ildən etibarən Azərbaycan özü milli silahların yaradılmasına və istehsalına başlayıb"

Azərbaycan xaricdən aldığı silah və hərbi texnikalar vasitəsilə silah arsenalını daha da gücləndirir. Bundan başqa, ölkənin daxilində də silah istehsalı sahəsində xeyli irəliləyişlər müşahidə olunur. Belə ki, ötən həftə başa çatan "ADEX-2018" 3-cü Beynəlxalq Müdafiə Sərgisində biz xeyli yerli istehsal olan silahlarımızı gördük.

Onlardan "AZ-50" adlı avtomatı göstərə bilirik. Bu avtomatın kalibri 7,62x39 mm, atış məsafəsi 1000 metr, çəkisi 3,6 kq-dır. Avtomat 6 teloskapik qundaqla təmin olunub. Dünyada ilk dəfə olaraq 50 tutumlu sandıqca tətbiq olunub.

Bildiriləndə ki, mütəxəssislərimiz sandıqca 60 gülləsi olan avtomatın üzərində çalışırlar və qısa müddətdə həmin silah təqdim olunacaqdı.

"Yeni Müsavat"a danışan hərbi ekspert Rəşad Süleymanov bildirdi ki, Azərbaycan 2000-ci illərin əvvəllərindən başlayaraq xaricdən yeni silahlar alıb, ordunun arsenalını yeniləşdirir: "2008-ci ildən isə Azərbaycan özü milli silahların yaradılmasına və istehsalına

başlayıb. Son illər orduda olan "Kalaşnikov" avtomatlarının yeni silahlarla əvəzlənməsi işi gedir. Eyni zamanda həm də "Kalaşnikov" avtomatının modernizə edilmiş nümunələri də Azərbaycanda istehsal edilir. Bundan başqa, digər ölkələrdən də bu tipli silahlar alırıq. Məsələn, İsrail istehsalı olan "Tavor TAR-21" avtomatını göstərə bilirik. Eləcə də yerli şirkətin Belarusla birlikdə istehsal etdiyi "AzteX" avtomatını da qeyd etmək olar. Sonuncu avtomat hələ ki döyüş tətbiqindən keçməyib. Lakin bu, bircə istehsal olan yeni bir silahdır. Dizayn baxımından da Amerikanın "AR-15" modelinə bənzəyir. Yeni silah "AR-15" xətti üzrə istehsal olunur. Azərbaycan 2009-cu ildən etibarən ordunun

istifadəsində olan snayper tüfənglərini yeniləməyə başladı. Sovet istehsalı olan "Draqunov" snayper tüfəngləri Türkiyə istehsalı olan "JNG-90" (bora) snayper tüfənglərini istifadəyə qəbul etdi. Bu gün də ordunun əsas snayper tüfəngi məhz bu snayperlərdir. Eləcə də iri çaplı snayper tüfəngləri olaraq "OSV-96" və yerli istehsal olan "İstiqlal" snayper tüfəngi ordunun silah-

lanmasına qəbul edildi. Qazaxıstandan, İsraildən də snayper tüfəngləri alınır. Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələri 2 ildir ki, yerli istehsal olan "yalqızaq" snayper tüfənglərini də ordunun və digər güc strukturlarının silahlanmasına verməyə başlayıb. Bir növ Azərbaycan bu cür atıcı silahlarla silahlanmada fərqli istiqamətlər götürüb".

Ekspert bildirdi ki, sovet is-

təhsal olan silahlar əsasən yerli istehsal və ya Qərb istehsalı olan silahlarla əvəz edilir:

"Təbii ki, Rusiyada istehsal olunan iri çaplı snayper tüfəngləri də əldə olunur. Bunlar yeni modellərdir və uzaq məsafədə düşmənin canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını məhv etmək üçün təyinatlandırılıb. Ümumilikdə isə Rusiya silahlarının sayı silahlanmada o qədər də böyük deyil. Eləcə də digər ölkələrin də silahları silahlanmada yer alır. Ötən həftə başa çatan "ADEX-2018" 3-cü Beynəlxalq Müdafiə Sərgisində Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələrində istehsal olunan silahlar da ilk dəfə nümayiş olundu. Bunlardan biri 50 patron tutan "AZ-50" avtomatı idi. Bundan başqa, Azərbaycan istehsalı olan və bu gün artıq xüsusi təyinatlı bölmələrimizin istifadəsindədir. Bu pulemyot göstəricilərinə görə dünyada tanınan "FN-minimi" pulemyotu ilə eynidir. Bundan başqa, nazirliyin müəssisələrində yaradılan "Başaq" snayper tüfənginin də adını çəkməyə bilirik. "Başaq" yeni tərtibatda nümayiş etdirildi. Yaxın perspektivdə bunun da silahlanmaya qəbul ediləcəyi gözlənilir. Həmçinin "Yırtıcı" snayper tüfəngi, 12,7 mm-lik "Mübariz" snayper tüfənglərimiz də nümayiş etdirildi. Diqqə-

timi çox çəkmə burda həm "başaq" oldu, həm də 12,7 mm-lik snayper tüfəngimiz idi. Bu tüfəng hədəfi 1500 metrə dəqiq vura bilir. Bundan başqa, 23 mm-lik zenit toplarının mərmisindən istifadə edə bilən yeni snayperlərimiz də nümayiş olundu. Bu snayperin atış məsafəsi 6 kilometrdir və 2 kilometrə olan hədəfi bu silah vasitəsilə vurmaq olur. Sistemləşdirsək deyə bilirik ki, 2010-cu ildən etibarən Azərbaycan ordunun motoatıcı bölmələrinin atıcı silahlarını yerli istehsal olan silahlarla əvəzləməyə başlayıb. Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələrində istehsal olunan "EM-14" avtomat tüfəngləri var ki, bunların da böyük hissəsi istifadəyə verilib. Eləcə də bu silahların xarici ölkəyə ixracatı da həyata keçirilir. Bildiyim qədər həm "Yalqızaq" snayper tüfənginin, həm də HP-7.62, UP-7.62 pulemyotlarının xaricə ixracı həyata keçirilir. Bundan başqa, ordunun və güc strukturlarının istifadəsində olan "Makarov" tipli tapançalar, türklərlə birlikdə yerli istehsal olan 9x19 mm-lik "Zəfər", "Zəfər-K", "Zəfər-P" və "İnam" tapançaları ilə əvəz edilməyə başlayıb. Bu proses demək olar ki, son mərhələyə qədəm qoyub. Çünki güc strukturları da daha rahat olan yerli istehsal tapançalarını mənim-səyirlər".

Q Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Oktabrın 28-də Gürcüstanda keçiriləcək prezident seçkilərində 25 namizəd iştirak edəcək. Onlardan 19-u siyasi partiyaları, 6-sı isə təşəbbüs qruplarını təmsil edir. Prezidentliyə namizədlər sırasında David Bakradze ("Avropa Gürcüstanı-Azadlıq uğrunda hərəkət"), Mixail Saluaşvili (Ədalətin bərpası - "Xalqın səsi"), Zviad Baqdadze ("Vətəndaş platforması-Yeni Gürcüstan"), Şalva Natelaşvili ("Gürcüstan Leyboristlər Partiyası"), keçmiş xarici işlər naziri, birləşmiş müxalifətin namizədi Qriqol Vaşadze (Vahid Milli Hərəkət Partiyası), keçmiş xarici işlər naziri Salome Zurabişvili (seçicilərin təşəbbüs qrupu, hakim partiyanın dəstəklədiyi namizəd), İrakli Qorqadze (Gürcüstanın Azadlığı Uğrunda Hərəkət), David Usupaşvili (Azad Demokratlar), Zurab Caparidze (Qırçı) və digərləri var.

nın iradəsinin limitlənməsi, xalqı prezident seçmək haqqından məhrum etmək kimi də qəbul edilir. Gürcüstan konstitusiyasına görə konstitusiya təkcə parlament və yerli özünü idarə nümayəndələrinə deyil, hər bir vətəndaşa məxsusdur.

Seçkinin ikinci maraqlı məqamı Gürcüstan tarixində ilk dəfədir ki, iqtidar partiyasının prezidentliyə namizəd irəli sürmədən müstəqil namizədin dəstəklənməsi ilə keçməsidir.

faktiki olaraq heçə endirilmişdi. Bütün bunlar prezident seçkisinin daha gərgin notlar üzərində keçəcəyini söyləməyə əsas verir".

Ekspert hesab edir ki, proseslərin belə davam edəcəyi və fors-major bir halın olmayacağı halda böyük ehtimal namizədlərin heç biri 50% nəticəni əsa bilməyəcək və seçkilərin 2-ci turu təyin olunacaq.

Politoloq Elşən Mustafayev isə qeyd etdi ki, Gürcüs-

"Azərbaycana gələn rus və avropalı turistlərin sayı daha da artacaq" - ekspert
"Qarşıda qatar, dəniz turizminin də inkişafı gözlənilir"

Son zamanlar ölkəmizə gələn rus və avropalı turistlərin sayının artdığı müşahidə olunur. Statistik məlumatlara görə, cari ilin ilk 2 ayında ölkəmizə 600 mindən çox rus turist gəlib. Bu isə ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 20 faiz çoxdur.

"TurStar" analitik agentliyinin də hazırladığı sorğuya əsasən, paytaxt Bakı rus turistlərinin 2018-ci il üçün MDB şəhərlərinə payız səyahəti reytingində 3-cü sırada yer alıb. Ekspertlərin hesablamalarına görə, rus turistləri payızda Azərbaycana və Bakıya orta hesabla 3 günlük gəlirlər. Əgər bundan əvvəl Azərbaycana az sayda turist gəlirdisə, son zamanlar ruslar qrup şəkildə səyahət üçün ölkəmizi seçir.

Eləcə də Avropanın bir çox ölkələrindən Azərbaycanla çoxsaylı turistlər axın etməkdədir. Azərbaycan Turizm Assosiasiyası sədrinin müşaviri Müzəffər Ağakərimovun "Yeni Müsavat"a verdiyi açıqlamaya görə, rus və avropalı turistlərin ölkəmizə axını bundan sonra da davam edəcək: "Rusiyalı turistlərin ölkəmizə axını əsasən Şərqdə baş verən hadisələrlə bağlıdır. Bundan əvvəl rus turistləri əsasən çoxlu sayda Cənub Şərqi Asiyaya, İndoneziyaya gedirdilər. Məlum olduğu kimi, bu günlərdə İndoneziyada təbii fəlakətlər baş verdi. Turistləri isə daha sabiq, sakit ölkələr, o cümlədən Azərbaycan cəlb edir.

İkinci bir tərəfdən, ölkəmizə gələn turistlər istirahət edib öz ölkələrinə geri döndükdən sonra dostlarına, tanışlarına, yaxınlarına Azərbaycanın necə gözəl məkan, xalqının qonaqpərvər olduğunu qeyd edir ki, bu da yeni turistləri cəlb edir.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanın çox gözəl turizm məkanları var. Həqiqətən də şimal-şərq, cənub bölgəsində cəlbedici turizm infrastrukturları yaradılıb, yeni hotellər inşa edilib. Həm də Rusiya-Azərbaycan münasibətləri inkişaf edir. Bu özünü iqtisadi münasibətlərdə də göstərir. Hər il iki ölkə arasında iqtisadi forumlar keçirilir və sairə. Bütün bunların hamısı rus turistlərin Azərbaycana olan marağını artırır.

Avropalı turistlərə gəldikdə isə onların Azərbaycan və paytaxt Bakının gözəlliyi haqqında məlumatları var. Son illərdə bir-birinin ardınca şoppinq festivalları keçirildi. Eyni zamanda son vaxtlarda ölkəmizdə çox gözəl mədəni tədbirlər, musiqi festivalları, ən əsası isə beynəlxalq idman, futbol yarışları da keçirildi ki, bu da çoxlu sayda əcnəbi azarkeşləri, avropalı turistləri Azərbaycana cəlb edir.

Proqnozlara əsasən, ölkəmizə gələn avropalı turistlərin sayı bundan sonra daha da artacaq. Bizə isə qalır ki, yeni hotellər tikək, gələn turistlər üçün daha yaxşı özəl şərait yaradaq, turizm şirkətlərində çalışan əməkdaşların, bələdçilərin yüksək səviyyədə xidmət göstərməkləri üçün tədbirlər görək. Əsas odur ki, biz öz işimizə daha məsuliyyətli yanaşaq".

Müzəffər Ağakərimov son zamanlar turizm sahəsində vəziyyətin yaxşı olduğunu vurğuladı: "Turizm iqtisadiyyatın bir qolu olduğu üçün təbii ki, onunla birgə inkişaf edir. Deyə bilərəm ki, turizm sahəsində vəziyyət yaxşıdır, getdikcə də yaxşılaşmağa doğru gedir. O cümlədən dağ turizm sahəsində xeyli irəliləyiş var. Bununla bərabər turizm sahəsinin digər növlərində də irəliləyişlər olmalıdır. Qarşıda qatar, dəniz turizminin də inkişafı gözlənilir. Xəzər statusundan sonra Xəzəryanı ölkələr arasında həm iqtisadi, həm də turizm sahəsində əlaqələr genişləndirilə bilər".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

əsasları Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlılara ən yaxşı münasibət Mixail Saakaşvilinin zamanında olub. Saakaşvilinin dəstəklədiyi namizəd isə David Bakradzedir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Gürcüstanda Saakaşvilinin namizədi şanslı üçlükdə

Qonşu ölkədə hansı namizədin prezident seçilməsi Azərbaycana sərf edir?

Qanuna görə, prezidentliyə namizədlər seçkilərə 12 gün qalanadək (oktyabrın 16-dək) namizədliyini geri götürə bilərlər. Əks halda, onların adları seçki bülletenlərində qeyd olunacaq. Ekspertlər hesab edir ki, oktyabrın 16-dək namizədlərin bəzilərinin namizədliyini geri götürməsi istisna deyil.

Hazırda isə namizədlər sırasında nisbətən favorit sayılan 2-3 nəfər var. Onlardan biri hakimiyyətin dəstəklədiyi namizəd-seçicilərin təşəbbüs qrupundan müstəqil namizəd Salome Zurabişvildir. Biri Qriqol Vaşadze, digəri isə David Bakradzedir. Əsas mübarizənin bu namizədlər arasında keçəcəyi proqnozlaşdırılır.

Gürcüstan Azərbaycanın yaxın qonşuluğunda yerləşən və sıx əlaqələri olan ölkə olduğu üçün burada hakimiyyətə hansı qüvvənin gəlməsi, ölkəyə rəhbərliyi kimin etməsi bizim üçün də maraqlıdır. Bəs 28 oktyabr seçkilərində Gürcüstanda hansı namizədin qalib gəlməsi Azərbaycana sərfəlidir?

Siyasi ekspert Yeganə Hacıyeva "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Gürcüstanda Azərbaycanla xoş münasibətlərdən məmnun olmayan qüvvələrin mövcudluğu da heç kime sirr deyil. Ancaq Azərbaycan Gürcüstanla dost və qardaş ölkə kimi çoxlu sayda, regional və global ticarət, enerji, nəqliyyat və təhlükəsizlik sahəsində strateji tərəfdaşdır, Gürcüstan iqtisadiyyatında ən böyük xarici investordur. Bu ölkədə milyonla yaxın etnik azərbaycanlı vətəndaş yaşayır. Bu amillər onu deməyə əsas verir ki, Gürcüstanda hazırkı namizədlərdən, xüsusən favoritlərdən hansının seçilməsi iki dövlət arasında mövcud strateji tərəfdaşlığa əngəl olmayacaq.

Gürcüstanda dövlət idarəçiliyində prezidentlik postu

David Bakradze

əsas mühüm rol oynamadığı üçün istər müxalifət, istərsə də iqtidar partiyası üçün bu seçkilərdə əsas hədəf 2020-ci il parlament seçkiləri ərəfsində mövqelərinin möhkəmləndirilməsidir. Çünki bu seçki özü partiyalar üçün özlüyündə məhz növbəti parlament seçkiləri üçün bir növ repititsiya rolunu oynayır: "Gürcüstanda 2018-ci ilin oktyabr ayında keçiriləcək prezident seçkisindən sonra birbaşa prezident seçkiləri haqda qanunu dəyişmək planlaşdırılır və bu, Gürcüstan konstitusiyasında təsbitini tapmış prezidentin ümumxalq seçkisi ilə seçilməsi ilə müşayiət olunan sonuncu seçkidir.

Belə ki, prezidentlik müddəti daha bir il uzadılmış yeni prezidentin inauqurasiyası ilə bərabər qüvvəyə minəcək yeni konstitusiyaya əsasən növbəti seçkidə dövlət başçısı parlamentin 150 deputatı və yerli özünüidarə, həmçinin Acariya və Abxaziya ali şuralarının təmsilçilərindən ibarət 150 nəfər olmaqla ümumilikdə 300 nəfər tərəfindən seçiləcək. Bununla da ölkənin parlament üsul-idarəsinə keçidi tamamilə yekunlaşacaq.

Onu da deyim ki, bu dəyişiklik Gürcüstanda dövlət idarə sistemi və quruculuğunda, həmçinin prezident seçkiləri haqqında qanun və sair vacib məsələlərlə bağlı gürcü xalqı-

Salome Zurabişvili

Baxmayaraq ki, hakim partiya bu addımı Gürcüstanda siyasi plüralizmi maksimum təmin etmək üçün atdığıni söyləyir, lakin əlbəttə, buna əsas səbəb partiyadaxili mümkün namizədlər arasında kompromat davası səviyyəsinə qalxmış gərginliyin fonunda 2020-ci il parlament seçkisinə qədər partiyanın parçalanmasının qarşısını almaq üçün atılmış addımdır".

Y.Hacıyeva qeyd etdi ki, seçkinin son ayı hakim partiyanın lideri və bir neçə güclü siması haqqında korrupsiya faktı və korrupsiyalaşmış sistem iddiaları ilə müşayiət olunur. Bu da hakim partiyanın dəstəklədiyi namizədin əleyhinə işləyir: "Hələ müstəqil Gürcüstan tarixində tərəflərin bu qədər konfrontasiyada olduğu ikinci belə bir seçki keçirilməyib. Ölkədə bundan öncə keçirilən seçkilər zamanı MSK-nın özünün elan etdiyi rəsmi məlumatlara görə, ümumilikdə 73 seçki dairəsindən, hakim partiyanın administrativ resurslarının istifadəsi faktı ilə, təzyiqlər və qanun pozuntuları, səslərin sayılması zamanı işıqların söndürülməsi ilə bağlı, ümumilikdə 600-ə yaxın şikayətlər daxil olmuşdu. Namizədlərin seçki pozuntuları şikayətlərini MSK-ya müraciətdən kənar da həm də məhkəmədə mübahisələndirmək imkanları

Qriqol Vaşadze

tanda keçiriləcək prezident seçkilərində mövcud namizədlərdən kimin qalib gəlməsindən asılı olmayaraq bütünlükdə Azərbaycanla əlaqələrə mənfi təsiri olmayacaq: "Birincisi, Gürcüstanda prezidentin səlahiyyətləri azaldığından bu vəzifə bir növ təmsilçilik missiyasını həyata keçirir. Əsas güc və səlahiyyət parlamentdə və onun təyin etdiyi baş nazirdədir. İkincisi, bu gün prezident seçkilərində öndə olan 3 əsas namizəd və ya onların təmsil etdiyi partiya vaxtilə hakimiyyətdə təmsil olunublar və Azərbaycanla yaxşı münasibətdə olublar. Gürcü Arzusunun öz namizədi olmasa da Salome Zurabişvili müdafiə edirlər. David Bakradze Saakaşvilinin hakimiyyəti dövründə parlament sədri olub, bu gün Avropa Gürcüstanı-Azadlıq uğrunda hərəkəti yaratsa da, o da Azərbaycanla yaxşı münasibətləri saxlayıb. Digər əsas namizəd Milli Birlik Hərəkətindən olan Qriqol Vaşadzedir ki, onların bəzə münasibəti aydındır. Yeni əvvəllər bizimlə hər hansı problemi olmayan partiyanın və yaxud namizədin prezident seçiləcəyi halda münasibətinin ciddi bir hadisə baş vermədən dəyişəcəyini inandırıcı görmürəm. Əslində bizim üçün Gürcüstanda kimin prezident və ya baş nazir olacağına yalnız bizi maraqlandıran səbəblərdən önəm verməliyik. Onlardan

Sovet dövrünün qanlı 30-cu illərində babalarımızı kimlərin satdığını öyrənə bilərik. Buna qanuna edilmiş yeni dəyişikliklər imkan yaradır. Belə ki, Nazirlər Kabinetinin "Milli arxiv fondunun komplektləşdirilməsi, mühafizəsi və ondan istifadə Qaydaları haqqında Əsasnamə"yə etdiyi dəyişikliyə görə, tərkibində dövlət sirri olan arxiv sənədləri istifadəyə onların məxfiləşdirildiyi gündən məxfi məlumatlar üçün 10 ildən, tam məxfi məlumatlar üçün 20 ildən, xüsusi əhəmiyyətli məlumatlar üçün 30 ildən sonra açıla bilər.

Həmçinin məxfilik dərəcəsindən asılı olmayaraq şəxs kəşfiyyət, əks-kəşfiyyət, əməliyyat-axtarış fəaliyyətini həyata keçirən orqanların əməkdaşı olmasını və ya bu orqanlarla konfidensial əsaslarla əməkdaşlıq edən, yaxud əməkdaşlıq etmiş şəxslərin şəxsiyyətini müəyyən etməyə imkan verən məlumatlar üçün 75 ildən sonra icazə verilir. Həmin müddətlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sırrının Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyanın rəyi ilə uzadıla bilər.

Həmçinin vətəndaş dövlət sirri ilə işləməyə buraxmaqdan imtina edilməsi üçün əsaslar aradan qalxdığı və ya dövlət hakimiyyəti orqanının, müəssisə, idarə və ya təşkilatın rəhbəri yoxlamanın nəticəsi ilə razı olmadığı hallarda onun təşəbbüsü ilə təkrar yoxlama keçirilə bilər.

Qanuna əsasən deyə bilərik ki, artıq 1930-cu illərin gizli

Məxfi məlumatlar açılsansa, ölkədə nə baş verər?

İlham İsmayıl: "Bu, cəmiyyətdə təlatüm yarada bilər"

sənədləri açıla bilər. Hansı ki, yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, həmin dövrdə Azərbaycan da xeyli sayda insan güllələni, sürgün olunub. Bəs bu arxiv açılsansa, ölkədə nə baş verər?

"Yeni Müsavat"a danışan təhlükəsizlik üzrə ekspert İlham İsmayıl bildirib ki, məsələ ilə bağlı qanun qəbul edilən zaman bir sıra təkliflərlə çıxış

edib: "Qanunda konkret bənd də var ki, kəşfiyyətə və xüsusi xidmət orqanlarına işləyən agentura şəbəkəsi açıla bilər. Ancaq bu o demək deyil ki, 75 il tamam olacaq və bütün agentura şəbəkəsi açılacaq. Hələ bir müddət öncə bildirmişdim ki, bundan ötrü xüsusi komissiyaya da yaradılmalıdır. Bu komissiya qərar verməlidir ki, konkret

siyahı deyil, kiminsə yaxın adamı maraqlanırsa, onun barəsində yalnız yaxın qohumuna, maraqlanan tədqiqatçıya məlumat verə bilərlər. Hətta təklif etmişdim ki, əgər həmin şəxs milli dəyər daşıyarsa, bunun xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqəsini günah kimi dəyərləndirmək lazım deyil. Onlar yeri gələndə dövlət üçün işləyiblər. Baxmayaraq ki, bu, sovet dövləti olub. O zaman vəziyyət fərqli qəbul olunub. Çox hörmət etdiyimiz yazıçının, bəstəkarın adının agentura şəbəkəsində olan şəxs kimi açıqlanmasına komissiya imkan verməməlidir. Ona görə də hesab edirəm ki, 75 ildən sonra bu informasiya xüsusi komissiyanın rəyi ilə yalnız onunla maraqlanan şəxsə verilə bilər".

Ekspert bildirib ki, siyahının açıqlanmasının cəmiyyət, ölkə üçün zərərli tərəfləri var: "75 il böyük bir zaman deyil. 75 ildə oğul da, nəvə də bilər ki, onun atası, babası kim olub. Demokratik ölkələrdə xüsusi

xidmət orqanları ilə əməkdaşlıq etmiş şəxslər qınaq hədəfinə çevrilmirlər. Çünki deyirlər ki, onlar dövlətə kömək ediblər və cinayətkarlığa qarşı birgə mübarizə aparıblar. Sovet sistemi və buna bənzər sistemlərdə isə agentlər donos verən, satqın kimi nəzərdə tutulur. Bilinəndə ki, kimsə hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verib, bu, cəmiyyətdə çox pis bir rəy yaradacaq. Cəmiyyət təlatümə düşə bilər. Ancaq bu o demək deyil ki, sirr ömür boyu saxlanılsın. Kimsə maraqlanacaqsa, ona informasiya verə bilərlər. Ukraynada bu cür qərar qəbul olunub. Orada yaxın qohumuna şəxs haqqında məlumat verilir. Yaxud da kiminsə haqqında məlumatlar dolarsa və qohumu da bunu təkzib etməyə çalışırsa, o zaman ona arxiv məlumatları verə bilər. 75 il öncə gedib çıxır 30-40-cı illərə. Sovet dövründə hər kəsə məlumdur ki, total şəkildə nəzarətdə saxlamaq, müdaxilə etmək

məsələləri vardı. Hətta o zaman məcbur edirdilər ki, ata oğuldan, oğul atadan hansısa informasiya versin. Ona görə hesab edirəm ki, bu, qanun qəbul olunandan 75 il sonra açıqlansa daha yaxşı olar. Bir məsələni kiminsə ixtiyarına vermək ki, gəl arxivə bax və gör ki, 75 il qabaq kim agent olub bu, düzgün deyil. Ola bilsin ki, kənddə hansısa bir çoban zamanında ferma müdirindən informasiya verib. Söhbət sovet dövründən gedir. İndi elə şey yoxdur. Bu informasiya açıqlanarsa, cəmiyyətdə xeyli xoşagəlməz hallar baş verə bilər. Mən deyəndə ki, bu cür halların açıqlanması cəmiyyətdə pis hallara səbəb ola bilər, deyirlər ki, belə bir şey Baltıyanı ölkələrdə olub və heç nə baş verməyib. Nəzərə almaq lazımdır ki, Baltik ölkələri ilə Qafqaz ölkələrinin xarakteri eyni deyil. Camaat 200 il bundan öncəki nəslinin qədrini bilməyə çalışır. Düşünlür ki, birdən 200 il öncə kiminsə nənəsi, babası bir cür olar, söz-söhbət yayılır. Ona görə də bu cür qərarlar verən zaman xalqın mentalitetini, düşüncəsini də nəzərə almaq lazımdır. Təkcə rəqəmlərlə iş həll olunmur. Çünki bunun kifayət qədər zərərli tərəfləri var".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Müsavat, Milli Şura və REAL-ın Qarabağ mitinqinə biganəliyi...

Tural Abbaslı: "Təəssüflər olsun ki, özlərini vətənsəvər adlandıran bəzi təşkilatlar nəinki mitinqdə iştirak etmədilər, hətta bu mitinqin əleyhinə təbliğat da apardılar"

Qarabağ Komitəsinin "Qarabağa azadlıq!" şüarı ilə sentyabrın 29-da keçirdiyi mitinqlə bağlı müzakirələr sosial şəbəkələrdə davam edir. Daha dəqiqi, Müsavat Partiyasının, həmçinin AXCP-nin nəzarətində olan Milli Şuranın və REAL Partiyasının aksiyada rəsmi olaraq iştirak etməmələri, bu qurumların bəzi funksionerlərinin sosial şəbəkələrdə mitinqi tənqid etmələri ilə bağlı dartsımlar gədir. Adları qeyd olunan üç qurumun ünvanına da ciddi tənqidlər var.

Xüsusilə Müsavat Partiyasının aksiyada istifadə etmək üçün tribunanı verməməsi, bəzi rayon təşkilatlarına mitinqdə iştirak etməməklə bağlı göstəriş verilməsi iddiası əks tərəfdə qəzəb doğurub. Düzdür, hər üç siyasi qurumun tərəfdarlarından mitinqdə fərdi qaydada iştirak edənlər də oldu. Onların hər biri isə Qarabağ adına görə öz təşəbbüsləri ilə meydana gəliblər. Nə Müsavat, nə Milli Şura, nə də REAL hələ də Qarabağ mitinqində nədən rəsmən iştirak etməmələrinə aydınlıq gətirməyiblər.

Qarabağ mitinqinin təşkilatçılarından olan AĞ Partiya

başqanı Tural Abbaslı "Yeni Müsavat"a məsələ ilə bağlı bunları dedi: "Azərbaycan xalqı bir daha sübut etdi ki, Qarabağ məsələsi onun üçün bütün məsələlərdən öndə gəlir. 29 sentyabrda Qarabağ mitinqi həmçinin xalqımızın Qarabağ məsələsini bütün siyasi maraqlardan öndə tutduğunu nümayiş etdirdi. Bu mitinq 2013-cü ildən bu tərəfə kütləviyyəyə görə ən kütləvi və coşğulu aksiya oldu. Bu, Qarabağ eşqi ilə yanan və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda hər şeyə hazır olan vətənsəvər insanların aksiyası və uğuru idi. Biz də AĞ Partiya olaraq Qarabağ Komitəsinin tərkibində mitinqin təş-

kili işində iştirak etməmişlə qürur duyuruq. Düşünürəm ki, başlanğıc üçün son illərin siyasi süstlüyü və passivliyi fonunda Qarabağ uğrunda keçirilən aksiya uğurlu oldu. Baxmayaraq ki, əvvəlcədən də mövzunun Qarabağ olduğu üçün başqa heç bir şüar və tələblər irəli sürülməyəcəyini elan etmişdik, bəzi çıxışlarda müxtəlif şüarlar

da səsləndi. Qarabağ Komitəsinin tərkibinə nəzər yetirsək bu halın da anlaşılın olduğunu görmək olar. Komitə hələ öz fəaliyyətini davam etdirəcək və bu istiqamətdə işlər görəcək. Qarabağ mitinqində iştirak edən və etməyən siyasi təşkilatlar barədə isə xalq özü hökm verəcək. Artıq sosial şəbəkələrdə və mətbuatda bununla

bağlı müxtəlif fikirlər səslənir. Böyük əksəriyyət Qarabağ mövzusunda keçirilən bir tədbirdən özlərini kənar saxlayan partiya və təşkilatları qınayır. Çünki hər kəs bilir ki, hər bir azərbaycanlı üçün Qarabağ bir nömrəli məsələdir və bu məsələdə heç bir siyasi və korporativ maraq güdülməməlidir. Ancaq təəssüflər olsun ki, özlərini vətənsəvər adlandıran bəzi təşkilatlar nəinki mitinqdə iştirak etmədilər, hətta bu mitinqin əleyhinə təbliğat da apardılar. Hətta o qədər qabağa getdilər ki, guya mitinqin hakimiyyətin sifarişli olduğunu və burada iştirakın iqtidara faydalı olacağını belə bəyan etdilər. Hansı ki, bu günə qədər hər imkanda ümummilli məsələlərdə hətta iqtidarla belə əməkdaşlığa hazır olduqlarını bildirirdilər. Təbii ki, bu əks təbliğatın və siyasi böhtanın heç bir faydası olmadı və minlərlə insan aksiyaya qoşuldu. Onu qeyd edirəm ki, bir çox ayıq vətənsəvərlər təmsil olunduqları partiyaların iştirak etməməklə bağlı yanlış siyasi qərarına məhəl qoymadan mitinqdə iştirak etdilər. Mən bir daha o insanlara komitə adından təşəkkürlərimi çatdırıram. Düşünürəm ki, iştirak etməmək barədə verilən qərarlar məntiqli siyasi analizin deyil, daha çox emosional, siyasi qısqanclığın nəticəsi idi. Bunu bizim gördüyümüz kimi, həmin partiyaların üzvləri də, sadə seçici vətəndaşlar da gördü. Əminəm ki, bu yanlış qərarların cəzasını tezliklə Azərbaycan xalqı onlara

göstərəcək. Görün bu qısqanclıq deyək, qərəzmi deyək, siyasi korluq deyək, nə həddə çatmışdı ki, mitinq üçün tribunanı verməkdən belə yayıldılar. Regionumuzda baş verən geosiyasi durumu nəzərə alsaq, belə hərəkətlərin vətənimiz və millətimize üçün nə qədər ziyanlı və təhlükəli olduğunu görürsünüz. Tədbirə dəstək verib Qarabağın azadlığı uğrunda nəse etmək bir yana dursun, mitinqdən sonra mitinqi gözəndə salmağa çalışmaq da ayrı bir biabırçılıqdır".

T.Abbaslı dedi ki, AĞ Partiya Azərbaycanın taleyi üçün vacib olan bütün ümummilli məsələlərdə heç bir siyasi maraq güdmədən bütün fədakarlıqlara hazırdır: "Təəssüflər olsun ki, artıq illərdir siyasi səhnədə olan və müxalifəti monopoliyada saxlamağa çalışanlar hələ də bu məsuliyyəti dərk etməyiblər. Artıq 21-ci əsrdir, inanmıram ki, insanları aldatmaq əvvəlki qədər asan olsun. Baş verən hadisələr bir daha göstərdi ki, bəzi siyasi qüvvələr artıq siyasi çevikliklərini itiriblər və bu gedişlə tezliklə siyasi səhnədən çəkilməyə məcbur olacaqlar. Təbii ki, öz yanlışlarını görüb özlərində və təşkilatlarında rəhbərlik dəyişiklikləri etməsələr. İstənilən halda biz "Xalqın gözü tərəzidir" deyimini əsas tutaraq yolumuza davam edəcəyik. Uğurun da bizimlə olacağına qətiyyətlə şübhəm yoxdur".

□ Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Qonşu qonşu olsa...

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

Deyir, Rusiya prezidenti Bakıya ildə yalan olmasın, iki-üç dəfə gəlməyə başlayıbdır, bu isə respublikamız üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Bunu bir "politoloq" yoldaşın çıxışından eşitdim - təsadüfən. Doğrudan da Putin Azərbaycanı su yoluna döndərmişdir, Rusiyanın Qərbdə üzünə qapılar bağlandıqca, embarqolar qoyulduqca, ruslar yaxın ətraflarına dərəcəyə qaldı. Bundan isə bizə hər hansı xeyir gələcəyini zənn eləmirəm. Özünüz dünyanın siyasi xəritəsini qabağımıza qoyun, diqqətlə baxın. Görün orada Rusiya ilə qonşuluqdan ləzzət alan neçə ölkə tapacaqsınız. Deyəsən, heç bir dənə də belə dövlət yoxdur. Tam bir "düşmən" qurşağıyla çevrələnmiş imperiyadır. Azərbaycandan Gürcüstan, Ukraynadan Baltıqyanı dövlətlərə, Finlandiyadan Çinə, Yaponiyadan Qazaxıstana... Ruslar bunların hamısından ya torpaq qoparıblar, ya da indi qoparmağa hazırlaşırlar. Belə "dost" kimə lazımdır, bərk qucaqlasın.

Elə son səfərində Putin özü ilə 70-80 Rusiya Federasiyası subyektlərinin (əyalət, quberniya-zad) nümayəndə heyətlərini gətirmişdi, guya Azərbaycanla o subyektlər arasında iqtisadi əlaqələri quran, bərkidən anlaşmalar bağlanırdı. Əlbəttə, biz Rusiya ilə iqtisadi-ticari əlaqələrin önəmini inkar etmirik. Ancaq düşünürəm bu "Bakı-Rusiya subyektləri forumu"nda sətiraltı vurğu ona qoyulmuşdu ki, siz özünüz də elə bizim bir subyektimizsiniz, vaxtilə müstəmləkəmiz olmusunuz və indi çox da uzağa gedə bilməmişiniz. Adam bir az da ona yanır ki, hazırda Rusiya rəhbərliyi heç öz daxili subyektlərinə nəzarət edə bilmir. Son qubernator seçkilərində Putinin partiyası azı 4 böyük regionda biabırçılıqla uduzdu, aşkar saxtakarlıq, ikinci tur da kömək eləmədi. Necə deyirlər, özünə umac ova bilmir, başqasına əriştə kəsir.

O cümlədən səfər zamanı Azərbaycanda rus dilində dərs keçən 300 məktəbin olması xüsusi vurğulandı, Putin bundan razılıq bildirdi. Hesab edirəm bu da bizim müstəqilliyimiz üçün minalardan biridir, ruslar basdırıb gedirlər. Nəyə görə? Çünki yenə xəritəyə baxsaq, yaxın tarixdə Rusiya bir çox dövlətlərin ərazisini işğal edib orada oyuncaq dövlətlərlər qayıraqkən məhz rusdilli əhali "arqumentindən" yapışdırıb. Deyirlər, filan yerdə yaşayan "ruslar" Rusiyanın yardımını istədi, biz də qoşunu basdıq və sairə. İndi özünüz düşünün, bu 300 rusdilli məktəb bizim dövlət müstəqilliyimizə hansı təhlükələri yaratmaqdadır. Sanki özümüz üçün problemi dövlət büdcəsindən maliyyələşdiririk.

Rusiyanın qayırdığı birliklər də süniliyi, mənasızlığı ilə seçilir. Son həftə MDB-nin Düşənbədə - Tacikistanda sammiti keçirildi, orada imzalanan əsas sənəd karikaturaya bənzəyirdi. Təəvvür edin: MDB dövlətləri kosmik əməkdaşlığın nə bilim hansısa sferaları haqda müqavilə bağladılar. Yerdə bir-birini qıran dövlətlər göydə əməkdaşlıq edəcəkmis. Elə sammit günü xəbər gəldi ki, Türkmənistan Tacikistana aparılan hansısa yükləri sərhəddən buraxmır. Gələnlə MDB sammiti isə Türkmənistanın nəzərdə tutulubdur. Necə də şirin-şəkər kampaniyadır. Adamın bir neçə belə dostu olsa, ona düşmən lazım deyildir ki. Allah qorusun, nə deyə bilirik.

Allah qorusun demişkən... İndoneziyada zəlzələ və sunami yenə camaatı qırıbdır, yəqin xəbəriniz var. İndoneziya bizim müsəlman qardaşlarımızın sayca ən çox olduğu dövlətlərdən biridir. 200 milyona yaxın müsəlman yaşayır. Yəni o qəribə bir arqument var ha, deyirlər filan şeyi eləyəndə milyard yarım müsəlmanın xətrinə deyir, bax o camaatın böyük bir hissəsi İndoneziyadadır. Uzun sözün qıssası, mən bu sunaminin videosuna baxdım. Kasıb millət sahilboyu zolaqda qorxu və dəhşət içində nəhəng dalğalarla gələn ölümə baxıb "Allah-Allah" qışqırırdı. Çünki sunami xəbərdarlığı sistemi yarımçıq işləmişdi. Bu sistemi yaxşı düzəltmək olmazdı? O cümlədən dəhşət içində "Allah, özün kömək ol" qışqırmaqdasansa, dua eləməkdənsə zəlzələyə, sunamiyə davamlı evlər tikmək lazımdır. Misal üçün, "allahsız" yaponlar belə eləyirlər.

Böhrana aparan yoldakı "minalar" təmizlənir?

NATO üzrə müttəfiqlər olan Türkiyə və ABŞ arasında münasibətlər hələ ki öz tarixində ən qəliz dövrünü yaşayır. İş o yerə çatıb ki, qardaş ölkə rəhbərliyi rəsmi Vaşinqtonu Türkiyəyə qarşı iqtisadi müharibə aparmaqda və onu çökdürmək cəhdində açıq şəkildə ittiham edir.

Aradakı gərginliyin isə bir neçə mühüm səbəbi var. Bura Suriya məsələsində Ankaranın daha çox Moskva ilə birgə hərəkət etməsi, ümumiyyətlə, son illər Türkiyənin ABŞ sanksiyalarına məhəl qoymadan Rusiya ilə bir çox sahələr üzrə yaxınlaşması, o cümlədən hərbi-texniki sferada ikitərəfli əlaqələrin xeyli inkişaf etməsi, S-400, "Türk axını" anlaşmaları, həmçinin böyük Yaxın Şərqdə Ankaranın geosiyasi oyunçu kimi müstəqil siyasət yürütməsi daxildir.

Sözsüz ki, səbəblərin başında rəsmi Ankaranın son illər Amerikadan asılı olmayan siyasət aparması dayanır. Bu xüsusda cəsus-keşiş Branson məsələsi, Türkiyə lirasinin başına gələn səbəbdən daha çox nəticə təəssüratı bağışlayır.

Lakin bir məqam da var ki, Türkiyə və ABŞ bir-biri üçün vazqeçilməz tərəfdaşlar olaraq qalır. Amerikanın qardaş ölkəyə qarşı iqtisadi xarakterli təhdidləri isə sonuncu olaraq, onun öz maraqlarına da təhlükəlidir. Ona görə ki, belə vəziyyətdə Türkiyə ABŞ-ın 3 təhlükəli ölkədən biri elan elədiyi Rusiya ilə bir az da yaxınlaşmaq zorunda qalır. Bu mənada Ankara-Vaşinqton münasibətlərinin normal axara düşməsində Ağ Evin də maraqlı olduğu dəqiqdir.

Bu arada ABŞ-Türkiyə əlaqələrində böyük "suallı daş"lardan biri sayılan keşiş Endryu Branson məsələsində yetərincə maraqlı bir gəlişmə qeydə alınıb. Daha doğrusu, onun tezliklə azad ediləcəyi ilə bağlı ehtimallar ciddiləşib.

"Türkiyədə həbsdə olan amerikalı rahib Branson 12 oktyabrda sərbəst buraxıla bilər". Bu barədə "Hürriyyət" yazarı Əbdülqədir Selvi yazıb (axar.az). Yazarın sözlərinə görə, hazırda Türkiyəni iqtisadi hücumların hədəfinə çevirən səbəblərin aradan qaldırılması prosesi başlanıb. Bransonun vəkilisi İsmayıl Cem Halavurtla danışıdığı-

Ankara üçün kritik 10 gün: Bakı da gözləmədə...

Türkiyə Konstitusiyaya Məhkəməsi oktyabrın 12-də keşiş Bransonla bağlı son qərarı verəcək; onun azad ediləcəyi ilə bağlı iddialar ciddiləşir; qardaş ölkənin Amerika ilə yumşalan münasibətlərində Bakı da maraqlıdır, çünki...

nı bildiren Selvi 12 oktyabrda ev həbsində saxlanılan amerikalı keşiş Endryu Bransonun azadlığa çıxma biləcəyini söyləyib.

"Türkiyəni iqtisadi böhrana aparan yoldakı minaları bir-bir təmizləməyə çalışırlar. ABŞ-la yaşadığımız gərginliyin səbəbkarı Branson hadisəsində vacib yeniliklər gözlənilir. Bransonun vəkilisi İsmayıl Cem Halavurtla danışıdım. 3 oktyabrda Konstitusiyaya Məhkəməsinə fərdi müraciət ediləcəyini təsdiqlədi. Məhməd Altan qərarını səbəb göstərərək, Branson haqqındakı məhkəmə nəzarəti şərtinin aradan qaldırılmasını tələb edəcək. 12 oktyabrda məhkəmədə Bransonla bağlı qərarın verilməsi gözlənilir. Belə halda oktyabrın 13-də Bransonu ABŞ-da təyyarə trapından enərək görə bilirik" - Selvi yazıb.

Qeyd edək ki, bundan az öncə bəzi Amerika mənbələri də analoji ehtimal irəli sürmüş, oktyabrın 12-də Bransonun ABŞ-a qaytarılma biləcəyini bildirmişdi. Türkiyə prezidenti

Rəcəb Tayyib Ərdoğan isə ötən həftə Nyu-Yorkda BMT Baş Məclisinin 73-cü sessiyası çərçivəsində verdiyi açıqlamaların birində Türkiyənin hüquqi dövlət olduğunu və qərarı da məhkəmənin verə biləcəyini diqqətə çatdırmışdı.

Ancaq aydındır ki, məsələ indi həm də siyasi xarakterlidir. Yeni ilk növbədə siyasətçilərin çözməli və anlaşmalı olduğu bir problemidir. Odur ki, sual ortaya çıxır: əgər qərar siyasi olacaqsansa, o zaman Branson nəyin qarşılığında Amerikaya təhvil veriləcək ki, rəsmi Ankara, prezident Ərdoğan da öz si-fətini saxlaya bilsin?

Bu suala iki ölkə münasibətləri üçün kritik sayılacaq qarşılıqlı 10 gün cavab verəcək yəqin ki.

İstənilən halda Türkiyə-ABŞ münasibətlərində gərginliyin azalması şübhəsiz ki, Azərbaycanın da milli maraqlarına tamamilə cavab verir. Ən azından ona görə ki, o halda qardaş ölkənin regionda və Rusiya ilə münasibətlərində manevr imkanları artacaq, Türkiyə li-

rəsi ABŞ dolları qarşısında möhkəmlənəcək. Demək, Azərbaycanın manatının sabitliyinə bundan dolayı psixoloji yan təsir də azalmış olacaq.

Əlbəttə ki, Türkiyənin gücü Azərbaycanın gücüdür və əksinə. Qardaş ölkə həm də Qarabağ məsələsində bizim ən böyük müttəfiqimiz olaraq qalır. Ankara-Vaşinqton münasibətlərində böhranın qalması ən çox işğalçı Ermənistanın marağındadır. Bu böhranın aradan qalxması Qarabağ məsələsinin həllində qardaş ölkənin ABŞ-a təsir imkanlarını artırır.

Söz yox ki, Branson azad edilsə də, tərəflər arasında digər ziddiyyətli məsələlər avtomatik aradan getməyəcək. Buna zaman lazımdır. Əsas odur ki, normallaşma prosesi başlasın və bunda hər iki tərəf eyni dərəcədə maraqlı olsun. Ayrı sözlə, "buz" yerindən tərpənsin və əlaqələrin istiləşməsi üçün tədricən qarşılıqlı etimad mühiti formalaşsın.

□ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Xəbər verildiyi kimi, ötən həftə MDB ölkələrinin başçıların Düşənbə sammiti çərçivəsində Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan arasında qısa müddətli danışıq və təmas xəttində atəşkəs rejiminə əməl edilməsi barədə razılıq əldə edilib. AZƏRTAC-ın yaydığı məlumata görə, Düşənbədə Əliyev və Paşinyan Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasına, tərəflərin təmas xəttində və Ermənistanla Azərbaycan arasındakı sərhəddə insidentlərin qarşısının alınması üçün atəşkəs rejiminin möhkəmlənməsinə dair danışıqlar prosesinə sadıq olduqlarını bildiriblər. Tərəflər müvafiq strukturlar arasında operativ əlaqə qurulması üçün mexanizmlərin yaradılmasını qərara alıblar.

Düşənbə anlaşması sülh prosesində ciddi dönüşə gətirə bilər

Erməni tərəfini razılaşmaya vadar edən səbəblər; politoloqlar deyir ki...

Nikol Paşinyan isə ayaqüstü söhbətlə bağlı daha detallı məlumatlar açıqlayıb. O, facebookdakı canlı yayımda Azərbaycan prezidenti ilə qonşu ölkənin ikitərəfli münasibətlərində üç məqamı müzakirə etdiklərini deyib: "Birinci məqam: Ermənistan və Azərbaycan müdafiə nazirləri razılığa gəlməlidirlər ki, sərhəddəki hadisələrin qarşısı alınsın. İkinci məqam Ermənistanın baş naziri və Azərbaycan prezidenti dialoq və danışıqlara sadıq qalacaqları barədə anlaşılmalı və hər ikisi Qarabağ məsələsinin sülh yolu ilə həllinin vacibliyini qeyd ediblər. Razılığa gəldiyimiz üçüncü vacib qərar aramızda operativ əlaqənin təşkili ilə bağlı oldu. Bunu ölkələrimizdəki müvafiq qurumlara tapşıracağıq".

Paşinyana görə, atəşkəs rejimini qoruyub saxlamaq üçün belə əlaqənin olması çox mühümdür. "Bizim üçün başlıca problem atəşkəs rejiminin pozulması hallarının qarşısının alınması idi... Açıqlığı deyim ki, onunla razılığa gəldiyimiz üçün şadam"- erməni baş nazir əlavə edib.

Ekspertlər hesab edir ki, Düşənbə təması ilə bağlı açıqlanan bu detallar şübhəsiz ki, Bakının diplomatik uğurudur. Paşinyanın sərt müharibə ritorikasının işə yaramadığı məlum olur, Azərbaycanın hərbi gücü etiraf olunur və lüzumsuz savaş ritorikası kənara qoyulur.

"Trend"ə müsahibəsində Azərbaycan Prezident Admi-

nistrasiyasının xarici siyasət şöbəsinin müdiri müavini Hikmət Hacıyev bildirib ki, Düşənbədə MDB-nin zirvə toplantısı çərçivəsində prezident İlham Əliyevlə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında söhbət Ermənistan baş nazirinin təşəbbüsü ilə baş tutub: "Bu, bir daha onu göstərir ki, danışıqlar prosesinin formatı dəyişilməz qalır və münaqişə tərəfləri olaraq danışıqlar məhz Ermənistan və Azərbaycan arasında aparılır. Onu da əlavə etmək istərdim ki, eyni format çərçivəsində Ermənistan və Azərbaycan xarici işlər nazirlərinin 26 sentyabr tarixində Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyası çərçivəsində, bu ilin iyulunda isə Brüsseldə görüşü keçirilmişdi. Biz bunu müsbət qarşılayırıq və Azərbaycan tərəfi Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həllinə xidmət edən konstruktiv danışıqlara və təmaslara həmişə hazırdır. Bu, Azərbaycanın mövcud format əsasında danışıqlar prosesinə sadıqlılığını növbəti dəfə nümayiş etdirir".

H.Hacıyev həmçinin Ermənistan-Azərbaycan sərhədi və qoşunların təmas xəttində atəşkəs rejiminin möhkəmləndirilməsi məsələsinə şərh edib: "Azərbaycan tərəfi dəfələrlə bəyan edib ki, atəşkəsin pozulmasının əsas səbəbi Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qeyri-qanuni mövcudluğu və hərbi işğal faktının davam etməsidir. Bu əsnada he-

mişə də atəşkəs rejiminin pozulmasının və vəziyyətin gərginləşdirilməsinin səbəkləri Ermənistan tərəfi olmuşdur. 2014-cü ilin noyabrında dövlət başçılarının Parisdə keçirilmiş görüşündən sonra Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində keçirdiyi genişmiqyaslı hərbi təlimləri və məlum helikopter insidentinin baş verməsinin təhrik edilməsini, həmçinin 2016-cı ilin aprelinde Ermənistan silahlı qüvvələrinin qoşunların təmas xətti boyunca sıx şəkildə yaşayan mülki Azərbaycan əhalisini ağır silahlarla atəşə tutmasını və vəziyyətin qəsdən gərginləşdirilməsini xatırlatmaq istərdim. Odur ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin tələblərinə uyğun olaraq, Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılması ilə nəinki hərbi risk amili aradan qalxmış olar, heç atəşkəs rejiminə ehtiyac belə qalmaz və münaqişənin siyasi həlli üçün hərtərəfli imkanlar açılmış olar. Bununla da regionda dayanıqlı sülh, sabitlik və təhlükəsizlik təmin olunmuş olar".

Politoloq Natiq Miri isə "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, Nikol Paşinyanla İlham Əliyevin ayaqüstü danışıqlar aparması spontan, təsadüfi olaraq ortaya çıxan bir hadisə sayıla bilməz: "Burada Rusiya amili, digər amillər mövcuddur. Nəhayət, Paşinyan danışıqlar təşəbbüsündə

bulunmağa məcbur qaldı. Belə bir danışıqların olması Rusiya da lazım idi. Moskva fərqi-də idi ki, Paşinyanın son zamanlar verdiyi bəyanatlar, atdığı addımlar Qarabağ cəbhəsində vəziyyəti sürətlə gərgin-

ləşdirir. Real müharibə təhlükəsi yaranmaqdaydı. Bunu isə Rusiya istəmir. Ona görə də Paşinyanı geri addım atmağa, yumşalmağa məcbur etdilər. Burada Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyinin də ciddi rolu var. Paşinyan praktiki olaraq cəbhədə gördü ki, həqiqətən də Ermənistan ordusu Azərbaycan ordusunun qarşısında duruş gətirə biləcək vəziyyətdə deyil. O, hazırkı vəziyyətdə Dağlıq Qarabağ məsələsinin həlli istiqamətində ciddi addımlar atmaqdan ehtiyatlanır. İşğal siyasətindən imtina və sülh razılaşması üçün onun hakimiyyətinin möhkəmlənməsi lazımdır. Buna da Paşinyan konstitusiyada bəzi dəyişikliklər və parlament seçkilərindən sonra nail olmaq istəyir. Qarabağ cəbhəsində vəziyyətin gərginləşməsinin onun hakimiyyət planlarına çox böyük təhlükə vəd etdiyini Paşinyana başa saldılar və o, bunu anladı. Ona görə də Azərbaycanla danışıqlara getməkdən başqa yol olmadığını gördü".

Politoloqa görə, artıq iki ölkə arasında daimi işləyə biləcək açıq xətt mexanizminin işə salınması haqda razılıq əldə olunması çox ciddi məsələdir: "Bu, Qarabağ münaqişəsi başlayandan indiyə qədər keçən müddətdə heç zaman müşahidə olunmayan yeni praktikadır. Yeni olmaqla barəbər, həm də müsbət hadisə kimi dəyərləndirilməlidir. Bir həftə öncəyə qədər "Qarabağ məsələsində tərəf Ermənistan yox, Dağlıq Qarabağdır" deyən Paşinyan indi Ermənistanın bir münaqişə tərəfi olduğunu qəbul etməklə yanaşı, insident ortaya çıxdığı zaman birbaşa əlaqələr yaratmaq üçün mexanizmlər yaradılmasına belə gedir. Bu, tərəflər arasında vasitəçi olmadan da müstəqil danışıqlar aparılmasına yol açır. Deməli, çox ciddi hadisədir. Heç olmasa, iki dövlət arasında təmaslar digər dövlətlərin iradəsindən müəyyən qədər çıxarmağa nail olmaq mümkündür. Paşinyan bu razılaşmaya sona qədər sadıq qalacağına, anlaşma münaqişəsinin həlli və Ermənistanın işğal siyasətindən geri çəkilməsi istiqamətində ilkin real addım kimi tarixə düşə bilər".

YAP-çı deputat Aydın Mirzəzadə isə bildirdi ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan dərək edib ki, danışıqlar ancaq və ancaq Azərbaycan və Ermənistan arasında olmalıdır. "Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair prinsiplə müvafiqi öz sözünü dedi. Ermənistan baş naziri danışıqla getməklə tərəf olduğunu təsdiqlədi. Azərbaycan isə danışıqlara getməklə işğalçı ölkəyə yeni bir şans verir. Ermənistan bunu düzgün dəyərləndirməlidir", - deyir o əlavə edib.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Xəbəriniz

varmı xəbərdən?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Siqaretin bahalaşması (və yaxud da ki, bahalaşacağı...) haqda xəbəri eşidər-eşitməz heç özüm də bilmədim necə oldu ki, ani olaraq bir "misra" (şairlər məni bağışlasın!) keçdi beynimdən; "Xəbəriniz varmı xəbərdən? İnsaf, mərhəmət - hamısı qaçıb səhərdən!"..

Bəli, bahalaşma ən xoşagəlməz xəbərlərdəndir. Heç bilmirəm ki, onu nəylə müqayisə etmək olar? Bütün hallarda, qətiyyənlə xoşa gələn bir şey deyil.

Hətta "iki üstə gəl, iki, bərabərdir, dörd" kimi "əsaslandırılırsa" da yenə də bahalaşmanı heç kim, heç vaxt və heç yerdə xoş xəbər kimi qarşılamayıbdır, əksinə passiv şəkildə olsa da narazılıqlar olubdur, insanlar küçə və meydanlara çıxmasalar da, həyətlərdə, metroda və avtobusda hökumətin qarşısında deyiblər.

Düzdür, hələ ictimai nəqliyyatda gediş haqları qaldırılarkən biz də yazmışdıq ki, bu, bir anonsdur, ardı gələcək. Baş-bilənlərimiz - məmurlarımız və ekspertlərimiz bir tərəfdən narahatlıq üçün bir əsas olmadığını deyir, o biri tərəfdən də manatın kursunun hələ tam sərbəst duruma keçmədiyinə və sərbəst üzən məzənnəyə yalnız 2020-ci ildə start veriləcəyinə işarə edirdilər.

Amma "Arifə bir işarə də yetər" deyiblər. O yerdə ki, iqtisadiyyat "istixana" və yaxud da "akvarium" şəraitində işləyir, orada iqtisadi və sosial kateqoriyalar qaçılmaz olur, ona görə ki, "istixana" və yaxud da ki, "akvarium" rejimi əlavə məsrəf tələb edir və bir gün hökumət görür ki, bəs artıq sevimli manatımızı bəsləmək üçün yetərinə vəsaiti yoxdur, o halda manatı sərbəst buraxır və "Get, özün öz kursunu tap!" deyirlər.

Manat qoçaq da "yığılıb-durur", gah bu tərəfə, gah da o tərəfə aşır, amma axırda bir dayanacaq tapır özünə və necə deyər, real kursunu alır.

Demirik ki, manatımız artıq sərbəst buraxılacaqdır. Amma mənə əminlik var ki, bu, 2020-ci ildən əvvəl olacaq, çünki hökumətlər belə addımları həmişə qəfil atırlar, - insanlar bunun dəqiq tarixini bilsələr, böyük sosial ajiotajlar yara-darlar ki, bunun da nəticələri daha ağır olar.

İndi nə olacaq? Doğrusu, bilmirik. Qiymətlər həmişə zəncir kimi bir-birinə bağlı olur; qarqız satan siqaret çəkir, siqaret satan da qarqız yeyir. O səbəbdən biri qiyməti qaldıranda, o birisi də buna dərhal eyni reaksiya verir.

Ən maraqlısı odur ki, bizə hər gün ərz edirlər ki, bəs ermənilər hamısı bir gün acından qırılacaq. Buna qəti şübhəmiz yoxdur. Amma ertəsi gün eşidirik ki, bəs Azərbaycanda da filan şeyin qiyməti artdı! Bu bir azacıq bizim "firavan həyat və böyük yüksəliş haqqında" tele-süjetlərimizlə ziddiyyət təşkil edir deyərdik.

Adam heç bilmir ki, nəyə inansın; dükan və yaxud mağazalarda gördüklərinə, yoxsa ki, televiziya kanallarında seyr etdiklərinə? Şəxsən mən ikincinin tərəfindəyəm, çünki göz-lərimiz bizi aldada bilər, amma bunu heç bir halda şanlı televiziya haqqında demək olmaz, onlar həqiqətən də ölkəmizin və həyatımızın aynasıdır.

Qəraz, ola bilsin, - hər halda, buna ümid edirik, - bahalaşma bu dəfə də bəzi benzin növlərində olduğu kimi differensial xarakter daşıyacaqdır və heç də bütün tütün məmulatlarını əhatə etməyəcəkdir.

Əlbəttə, bu da bir gümandır, ehtimaldı, çünki iqtisadiyyatımızın əsas problemini bir azacıq əvvəl ərz etdik sizə: manatımızın məzənnəsi bir az sünidir və biz gec-tez bu məsələni həll etməliyik.

Amma o da var ki, neftin qiyməti artmaqda və bu da manatın dəyərini artıran amillərdən biri olmalıdır - bütün halda, neft büdcədə nəzərdə tutulandan və ya proqnozlaşdırılandan qat-qat baha oldu ki, bu da əlavə gəlirlər, büdcə kəsinin ixtisarı deməkdir.

Ona görə də dəqiq söz söyləmək həmişə çətindir, çünki bizim başqa problemimiz də var: bu da bizim məmurlarımızdır. Onlar elə edə bilirlər ki, ölkəyə böyük vəsaitlər daxil olduğu halda biz lap acından ölərik, çünki iqtisadi siyasət təşəbbüsü və kreativliyə söykənirsə, sosial siyasət daha çox insafa və mərhəmətə arxalanır. Onlar haqqında isə azacıq əvvəl bir "misra" dedik: "Xəbəriniz varmı xəbərdən? İnsaf, mərhəmət, - hamısı qaçıb səhərdən!"..

"Dərd adamı şair eləyir" deyiblər. Bəlkə elə buna görə "şair xalq" olmuşuq? Vallah, bilmirəm. Bildiyim odur ki, bir siqaretimiz vardı, onun haqqında da heç xoş xəbərlər eşitmirik - bir yandan yeni yasaqlar, digər tərəfdən də bahalaşma! İndi yaşa, görüm, necə yaşayırısan?..

Azərbaycanda manatın ard-arda iki dəfə kəskin devalvasiyasından sonra xarici valyuta ilə kredit götürən şəxslərin vəziyyəti çətinləşdi. Ekspertlər xarici valyuta ilə bağlı kredit götürən şəxslərə güzəştlər edilməli olduğunu söyləsələr də, Konstitusiya Məhkəməsinin 22 sentyabr qərarından sonra güzəştlərə olan ümidlər də itdi.

Qərara əsasən, kredit götürən şəxslər borclarını manatın cari məzənnəsi ilə qaytarmalıdır. Problemlı kreditlərin həcmi isə heç də az deyil. Belə ki, son rəsmi məlumatlara görə, bu, təxminən 1,8 milyard manata yaxındır.

“Yeni Müsavat”a danışan iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli bildirib ki, əslində problemlı kreditlərin həcmi daha böyükdür: “Çünki Azərbaycanda yerli statistik məlumatlar hesablanan zaman obrazlı desək, aylıq 1000 manat ödənişi olan, hətta 50 manat ödəyirsə, bunu problemlı kredit saymırlar. Əslində isə dünya praktikasına görə, bu da problemlı kredit sayılır. Buna görə də beynəlxalq reyting agentliklərinin hesablamalarında rəsmi rəqəmlərdən 2 dəfə çox problemlı kreditlərin olduğu deyilir. Bizdə rəsmi rəqəmlərə görə, ümumi kredit portfelinin 16-17 faizi problemlı kredit sayılır. Ancaq beynəlxalq reyting agentliklərində bu rəqəm 30 faiz olaraq qeyd edilir. Yeni həcm kifayət qədər böyükdür və bu, on minlərlə insanı əhatə edir. Ümumi Azərbaycanda kredit götürənlərin sayı təqribən 2.3-2.5 milyon nəfərdir. Yeni təxminən hər ailədən 1 nəfər kredit götürən var. Onların da 30 faizi problemlı kreditdirsə, bu, az qala 700 minə yaxın insanın kreditini qaytara bilməməsi deməkdir. Konstitusiya Məhkəməsinin qərarında da yenə də banklara şərait yaradıldı ki, onlar məhkəməyə

müraciət edib, kreditləri tələb edə bilsinlər. Ancaq bu, məhkəmə yolu ilə həll olunması problem deyil. Çünki 100 minlərlə insandan söhbət gedir. Məhkəmə qərarı ilə 100 minlərlə insanı həbs edəsi deyillər. Bu, sosial problemlərə gətirib çıxara bilər. Ona görə də hesab edirəm ki, Azərbaycanda problemlı kreditlərlə bağlı hökumət və Mərkəzi Bank normal qərar verməyə məcbur olacaq. Çünki hökumətin və Mərkəzi Bankın yardımı olmadan problem həllini tapmayacaq. Bu cür problemlı banklar öz gücləri hesabına həll edə bilməyəcəklər. Vətəndaşların da artıq ödəniş qabiliyyətləri o qədər aşağı düşüb ki, problem vətəndaşın çiyində qaldıqca, sadəcə olaraq, faizlər qalacaq. Nəticədə vətəndaş da problemlı krediti ödəməkdə çətinlik çəkəcək və ödəməyəcək. Son 3 ilin dinamikasına baxdıqda görürük ki, problemlı kreditlər hər ay artır. Deməli, bu problem arta-arta da gedəcək və bunun həlli üçün dövlətin müdaxiləsi lazım gələcək. Dövlətin müdaxiləsi gecikdikcə isə problemin həllinin qiyməti qalxır. Əgər 3 il öncə dövlət, bank və vətəndaş arasında məsuliyyət 3 yerə bölünsəydi, problemin həlli üçün təqribən 1.3 milyard manat vəsait lazım olardı. Bu gün isə problemin həlli üçün artıq 4 milyardan da yuxarı vəsait lazımdır. Yeni gecikdirildikcə problemin həlli üçün xərclənə biləcək vəsaitin həcmi də artır”.

Problemlı kreditlər: onları qaytarmağın birçə yolu var

Ekspert: “Hökumətin və Mərkəzi Bankın yardımı olmadan problem həllini tapmayacaq, bu, məhkəmə yolu ilə həll olunması məsələ deyil...”

Ekspert bildirib ki, Beynəlxalq Bankla bağlı güzəştlər tətbiq olunan zaman bəzi nüanslar diqqətə alınmalıdır: “Həmin vaxt təxminən 700-ə yaxın kredit alan iri şirkətlər və bəzi fiziki şəxslər vardı ki, onların borcu az qala 10 milyarda yaxın idi. Mərkəzi Bank və dövlətin köməklili ilə Beynəlxalq Bankın borcları təmizlənən zaman onların da problemlərinə göz yumuldu. Təkcə elə “Xəzər adaları” layihəsində Bey-

nəlxalq Bankın təqribən 600 milyon manata yaxın vəsaiti batdı. Digər banklarda da oliqarxlara, iri şirkətlərə məxsus bu tipli kreditlər var. Hesab edirəm ki, bunları bir-birindən ayırmaq lazımdır. İlk mərhələdə 30-40 minə qədər problemlı kreditin həlli barədə düşünmək lazımdır. Problemlı kreditlərin də məhz 80-90 faizini bu tipli kreditlər tutur. İlk növbədə bu problemlı kreditlər həll olunmalı, yerdə qalanları

isə fərqli formada həll etmək lazımdır. Əgər bu, dələduzluq sxemləri vasitəsilə, bank vəsaitinin əldə edilməsi məsələsində, cinayət işi qaldırılıb, normal araşdırma aparılmalıdır. Bununla da məsələdə günahı olanlar öz cəzalarını almalıdırlar”.

N. Cəfərli onu da bildirdi ki, banklar öz hesablarına problemin həllinə nail ola bilməzlər: “Son illərdə bankların fəaliyyətində müəyyən irəlilə-

yişlər var. Çünki məzənnənin sabit qalması yenidən bank kreditlərinin artmasına və müəyyən dərəcədə bank sistemində canlanmaya səbəb olub. Ancaq bu, o dərəcədə deyil ki, banklar öz qazancları hesabına problemlı həll etsinlər. Rəsmi rəqəmlərə görə, bankların böyük əksəriyyəti hələ də ziyanla işləyir. Yeni bunu öz gücləri və gəlirləri hesabına bağlamaq çətin olacaq. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, həmin bankların özəlının də xarici öhdəlikləri var. Təqribən bu rəqəm 2 milyard dollara yaxındır. 2015-ci ildə isə 4 milyard idi və yarıya qədər azalma müşahidə olunur. Banklar hazırda gözləmə mövqeyi tutublar. Hesab edirəm ki, sonda dövlət güzəşt edəcək və onlar da bundan pay almağı düşünürlər. Yeni hesab edirəm ki, öz gücləri hesabına müəyyən addımlar atsalar, sonradan güzəştlərdən və ayrılacaq paydan məhrum olarlar. Düşünürəm ki, bankların gözləmə mövqeyi tutmaları da bununla bağlıdır”.

□ Əli RAİS,
“Yeni Müsavat”

Pomidor yenə qeyri-neft ixracında birincidir

Bu ilin 8 ayında ən çox Rusiyaya neftdən kənar məhsul satmışıq

2018-ci ilin yanvar-avqust ayları ərzində Azərbaycan Respublikasının ixracı 12,9 milyard ABŞ dolları təşkil edib. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu barədə məlumat İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin “İxrac İcmalı”nın 2018-ci ilin sentyabr sayında əksini tapıb.

İcmalda qeyd olunur ki, Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına əsasən 8 ayda bu ixracın 1 milyard 94 milyon ABŞ dolları qeyri-neft sektorunun payına düşüb. 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2018-ci ilin yanvar-avqust ayları ərzində qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 131 milyon ABŞ dolları və ya 14 faiz artıb. İlin 8 ayında Rusiyaya 375 milyon, Türkiyəyə 249,8 milyon, İsveçrəyə 92 milyon, Gürcüstana 88,5 milyon və Çinə 32 milyon ABŞ dolları dəyərində qeyri-neft sektoruna aid mal ixrac olunub.

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında ixrac edilən qeyri-neft mallarının siyahısında pomidor 144,4 milyon ABŞ dolları ixrac dəyəri ilə liderliyini qoruyub. Bu siyahıda qızıl (81 milyon ABŞ dolları) ikinci və xüsusi kütləsi 0,94-dən az olan ilkin formalı polietilen (63 milyon ABŞ dolları) üçüncü olub.

Ümumiyyətlə, 2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında meyvə-tərəvəz ixracı 316 milyon,

plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatların ixracı 90 milyon, alüminium və ondan hazırlanan məmulatların ixracı 91 milyon, elektrik enerjisinin ixracı 60 milyon, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatların ixracı 57 milyon, pambıq lifi ixracı 58 milyon, kimya sənayesi məhsullarının ixracı 41 milyon, pambıq ipliyi ixracı 14 milyon ABŞ dolları təşkil edib. 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2018-ci ilin 8 ayında elektrik enerjisinin ixracı 64 faiz, pambıq ipliyinin ixracı 35 faiz, plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatların ixracı 22 faiz, meyvə-tərəvəzin ixracı 17 faiz, alüminium və ondan hazırlanan məmulatların ixracı 14 faiz, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatların ixracı 1 faiz artıb.

Cari ilin avqust ayında qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 125 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Qeyri-neft sektoruna aid ən çox mal ixrac edilən ölkələ-

rin siyahısında ilk beşlikdə Türkiyə (34,5 milyon ABŞ dolları), Rusiya (22 milyon ABŞ dolları), İsveçrə (13,9 milyon ABŞ dolları), İrlandiya (10 milyon ABŞ dolları) və Gürcüstan (7,2 milyon ABŞ dolları) qərarlaşıb.

Avqust ayında qeyri-neft sektoru üzrə ixracda qızıl (12,6 milyon ABŞ dolları) birinci, pambıq lifi (12,4 milyon ABŞ dolları) ikinci, emal olunmamış aşqarlanmamış alüminium (8,4 milyon ABŞ dolları)

isə üçüncü olub.

Qeyd edək ki, “İxrac İcmalı”nın sentyabr sayında qeyri-neft sektoru üzrə əsas ixracatçı subyektlərin reytingi də verilib. Reytingdən aydın olur ki, 2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında qeyri-neft sektoru üzrə qeyri-dövlət ixracatçı subyektlərin siyahısında ilk onluqda “Azərbaycan İnterneyşnl Mayning Kompani Limited Şirkəti”nin Azərbaycan Respublikasındakı nümayəndəliyi, “Kapitan Fruits” MMC,

“MKT İstehsalat Kommersiya” MMC, “Baku Steel Company” MMC, “Qala meyvə-tərəvəz ixracat idxalat” MMC, “Food Export Şəmkir” MMC, “Azfruttrade” MMC, “Azərbaycan Şəker İstehsalat Birliyi” MMC, “Sun Food” MMC, İskəndərov Sahib Səməd oğlu təmsil olunub.

Qeyri-neft sektoru üzrə ixrac əməliyyatlarında iştirak edən dövlətə məxsus şirkətlərin siyahısına isə ARDNŞ-in “Marketing və İqtisadi Əməli-

yatlar İdarəsi” başçılıq edir. Daha sonra bu siyahıda aşağıdakı şirkətlərin adları var: “Det-al Alüminium” MMC, “Azərnerji” ATSC, “Azərbaycan Hava Yolları” QSC, “Azergold” QSC, “SOCAR Methanol” MMC, “CTS-Agro” MMC, “Ərzaq Məhsullarının Tədarükü və Təchizatı” ASC, Naxçıvan MR Dövlət Energetika Xidməti, “Suraxanı Maşınqayırma Zavodu Tərəmə” ASC.

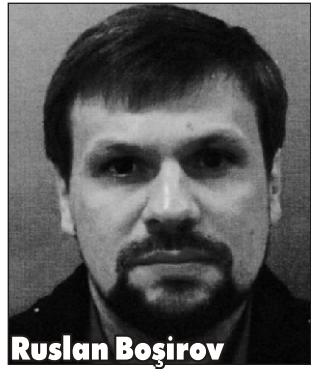
“İxrac İcmalı”nda həm də xidmət ixracına yer ayrılıb. Göstərilir ki, 2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında “Azərkosmos” ASC tərəfindən dünyanın 22 ölkəsinə xidmət (peyk telekommunikasiya xidmətləri və optik peyk xidmətləri) ixrac edilib. Cari ilin ilk 8 ayında “Azərkosmos” ASC peyk və telekommunikasiya xidmətlərinin ixracından 15,3 milyon ABŞ dolları məbləğinə gəlir əldə edib. “Azərkosmos” ASC-nin xidmət ixracından əldə etdiyi gəlir onun ümumi gəlirlərinin 86 faizini təşkil edib. 2018-ci ilin avqust ayında isə “Azərkosmos” ASC-nin xidmət ixracının dəyəri 1,3 milyon ABŞ dolları təşkil edib. “Azərkosmos” ASC-nin 2018-ci ilin ilk 8 ayı ərzində xidmət ixracı həyata keçirdiyi əsas ölkələr Fransa, Malayziya, BƏƏ, Almaniya, Gürcüstan və digərləridir.

□ DÜNYA,
Musavat.com

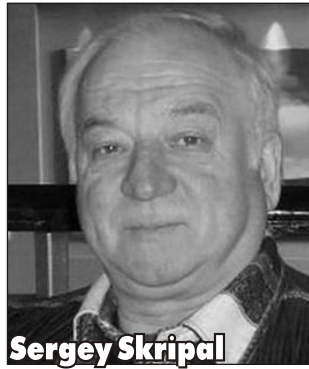
Rusiya və Britaniya arasında "Skripal işi" adlı casus qalmaqlı böyüür. BBC xəbər verir ki, bir qədər əvvəl "Bellingcat" tədqiqatçı qrupunun Sergey Skripal və qızını zəhərləyən agentlərdən birinin əsl adının polkovnik Anatoli Çepiqa olduğunu müəyyən edib. BBC əməkdaşları isə Moskvadan təxminən 8000 km şərqdə, Çin sərhədinə yaxın yerləşən Beryozovka kəndinə baş çəkib.

Britaniya Skripalı "Rusiya Qəhrəmanı"nın zəhərlədiyini iddia edir

İngiltərə və Rusiya arasında casus qalmaqlı böyüür, almanlar rusların Skripalı niyə öldürmək istədiklərindən yazıblar

Ruslan Boşirov

Sergey Skripal

D. Peskov bu barədə məlumatlı olduğunu bildirib: "Çox adam bir-birinə oxşaya bilər. Lakin araşdırmada qeyd olunan vətəndaşın kim olduğunu bilmirəm".

Xatırladaq ki, Rusiya Müdafiə Nazirliyi Baş Kəşfiyyat İdarəsinin (QRU) sabiq polkovniki Sergey Skripal və qızı Yuliya 2018-ci il martın 4-də Böyük Britaniyanın Solsberi şəhərində huşsuz vəziyyətdə tapılıblar. Britaniyanın baş naziri Tereza Mey martın 12-də

verdiyi açıqlamada Skripal və qızının SSRI-də istehsal edilmiş "Noviçok" adlı kimyəvi silahla zəhərləndiklərini bildirdi. O, hadisəyə görə məsuliyyəti Rusiyanın boynuna qoyaraq bunu Böyük Britaniyaya qarşı akt kimi qiymətləndirib.

Martin 14-də Britaniya hökuməti Rusiyaya qarşı sanksiyalar qəbul edib, həmçinin Rusiya ilə rəsmi səviyyədə təmasları dayandıraraq Britaniyada fəaliyyət göstərən 23 Rusiya kəşfiyyatçısını

ölkədən çıxarıb. Ruslar da buna cavab olaraq Britaniya diplomatik korpusu çətiri altında fəaliyyət göstərən kəşfiyyatçıları ölkədən çıxarıblar.

Qeyd edək ki, Sergey Skripal 2006-cı ildə dövlətə xəyanət ittihamı ilə mühakimə olunaraq 13 il həbsə məhkum edilib. 2010-cu ildə onu və daha bir neçə casusu Rusiya kəşfiyyatının ABŞ-da işə edilmiş bir qrup agentini, o cümlədən Anna Çapmanla mübadilə ediblər. Həbsxanadan buraxılan QRU polkovniki Böyük Britaniyadan sığınacaq alıb.

Ötən ay isə Britaniya polisi Sergey Skripal və qızını zəhərləyən iki rus agentini işə etdiyini elan edib. Hər iki agentin bu ilin martında Solsberi şəhərində keçmiş QRU polkovniki Sergey Skripal və qızını "Noviçok" məxfi əsəb-ific qazı ilə zəhərlədikləri güman edilir.

BBC-nin yaydığı xəbərdə deyilir ki, pasport ad-soyadlarının Aleksandr Petrov və Ruslan Boşirov qeyd olunan iki şəxs hadisədən qısa müddət əvvəl Londona gəlib, daha sonra isə Skripalın evi yaxınlığında görüntüləniblər. Polis həmin şəxslərin zəhərli qazı Skripalın evinin giriş qapısının dəstəyinə sürtdüyünü güman edir. Daha sonra hər iki şəxs Londondan Moskvaya geri dönüb.

Bundan sonra isə Böyük Britaniyanın baş naziri Tereza Mey bəyan edib ki, Aleksandr Petrov və Ruslan Boşirov (Anatoli Çepiqa - K.R.) Rusiya ordusu Baş Qərargahının Baş Kəşfiyyat İdarəsinin (QRU) zabitləri, həmçinin Rusiya dövlətinin yüksək vəzifəli simalarıdır.

Bu günlərdə isə Skripalla bağlı Almaniya mətbuatında maraqlı bir yazı dərc edilib. Bu yazını maraqlı edən onun Skripalı Rusiya kəşfiyyatına hədəf edən səbəbləri ortaya qoymasıdır. Çünki indiyə qədər bir çox analitiklər keçmiş agentin hansı səbəbdən öldürülmək istəməsini sualla qarşılayırdı. İndi isə alman mətbuatı buna bir qədər aydınlıq gətirib. Almaniyanın "Focus" jurnalında Yozef Hufelşulten imzası ilə dərc olunan araşdırmada Skripalın QRU (BKİ - Rusiya Müdafiə Nazirliyinin Baş Kəşfiyyat İdarəsi - K.R.)

agentlərini həmin ölkələrin xüsusi xidmət orqanlarına satdığı yazılıb.

Müəllif Yozef Hufelşultenin yazdığına görə, bu barədə ona NATO-nun tərkibində fəaliyyət göstərən, casusluq əleyhinə fəaliyyətlə məşğul olan ACCI təşkilatındakı mənbə məlumat verib.

Qeyd olunur ki, 2012-ci ildə Skripal Böyük Britaniyanın xarici kəşfiyyat xidməti MI-6-nın əməkdaşının müşayiəti ilə Praqaya gedib və orada Rusiyanın casus şəbəkəsi barədə yerli kəşfiyyat orqanlarını məlumatlandırıb. "Focus"da yazılana əsasən, S.Skripal Praqada çalışanların bəzilərini şəxsən tanıyırmış. 2016-cı ilin yayında isə Sergey Skripal Estoniyada Moskvada çalışan 3 agentin yerli hüquq-mühafizə orqanlarına satıb. Bunların içində rus mənşəli zabit ata və oğul da var.

"Skripalın İspaniyaya Rusiya mafiyasının nümayəndələrinin Kosta del Sol şəhərində Moskvadakı nüfuzlu siyasətçi və məmurlarla kontaktları barədə informasiya ötürdüyü bilinməkdədir", - məqalədə qeyd olunur. NATO analitikləri Sergey Skripalın bu cür əməllərə görə qətlə yetirilmək istənildiyini ehtimal edirlər.

□ **Konan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"**

İsrailin baş nazirini kim tora saldı...

Netanyahunun İrandakı "gizli nüvə mərkəzi" ilə bağlı iddiaları uzun illər karyerasında dərin iz buraxacaq

İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahunun Tehrandakı gizli nüvə mərkəzinin olması haqda iddiası onun özünə qarşı yönəlib. İndi iranlılar baş nazir Netanyahunun fotosunu paylaşdığı "nüvə mərkəzi" nə axın edərək bina qarşısında şəkil çəkirlər. Çünki İsrail baş nazirinin gizli nüvə obyektini olduğunu iddia etdiyi yer, sən demə, xalçayuma müəssisəsi imiş.

Hər şey ondan başladı ki, İsrail baş naziri ötən həftə BMT-də etdiyi növbəti çıxışını hər il olduğu kimi bu dəfə də İrana həsr etdi. İsrail baş naziri İranın 2015-ci ildə imzalanmış nüvə anlaşmasına sadıq olmadığını, gizli şəkildə uran zənginləşdirməyə davam etdiyini bildirdi.

Netanyahu bildirib ki, İranın paytaxtı Tehrandakı "gizli atom anbarı" saxlanılır. Eyni zamanda o, BMT nüvə müfəttişlərini yoxlamalar aparmağa çağırıb. İranın anbarda tonlarla nüvə avadanlıqlarını saxladığını iddia edən baş nazir bunun 2015-ci il sazişinə zidd olduğunu bəyan edib. Netanyahu bildirib ki, bu avadanlıqlar nüvə silahlarının hazırlanmasında istifadə edilir. Baş nazir İranın gizli nüvə obyektinin adını və yerləşdiyi küçənin adını, həmçinin

nin fotolarını BMT tribunasından göstərdi. Netanyahu bildirdi ki, gizli nüvə anbarında 300 nüvə məhsulu saxlanılır. Eyni zamanda o, 15 kiloqram zənginləşdirilmiş uranın Tehranın müxtəlif yerlərində gizləndiyini iddia edib.

Ancaq Netanyahunun iddiaları dünyada inandırıcı qəbul olunmayıb. Vaşinqtonun dövlət rəsmilərindən biri "Röyters" agentliyinə bildirib ki, Vaşinqtonun Netanyahunun adını çəkdiyi nüvə mərkəzindən xəbəri var. Ancaq bu mərkəzdə İsrail baş nazirinin iddia etdiyi kimi, nüvə zənginləşdirilməsi işi aparılmır, sadəcə, İranın nüvə proqramı ilə bağlı qeydlər və arxiv saxlanılır.

Bir başqa ABŞ kəşfiyyatı təmsilçisi agentliyə bildirib ki, Netanyahunun BMT tribunasındaki çıxışı "çaşdırıcı" olub.

Kəşfiyyat rəsmisi qeyd edib ki, ABŞ kəşfiyyatının sözügedən nüvə mərkəzi barədə məlumatı uzun müddətdir ki, var. O, sözügedən mərkəzdə, sadəcə, sənədlərin olduğunu, həmin bazada İranın nüvə anlaşmasını poza biləcək hər hansı bir cihazın mövcud olmadığını deyib.

İranın xarici işlər naziri Cavad Zərif Netanyahunun Tehran yaxınlığında gizli nüvə mərkəzinin olması ilə bağlı fikirlərini "yalançı" adlandıraraq Zərif Netanyahunu "yalan

danışmaqdan əl çəkməyən bir yalançı" adlandıraraq. Və eyni zamanda İsrail baş nazirinin iddialarının heç bir əsasının olmadığını bildirib. Sitat: "Dünya belə bir yalan, mənasız və əsassız bir çıxışa, saxta şouya, sadəcə, qəhqəhə çəkmək".

İranda Netanyahunun BMT-dəki çıxışına reaksiya fərqli olub. İranlılar Netanyahunun fotolarını nümayiş etdirdiyi mərkəzə gedərək onun qarşısında selfi edərək, sosial şəbəkələrdə yaymağa

başlayıblar. Daha sonra isə məlum olub ki, qeyd olunan obyekt xalçayuma sexinin binasıdır.

B.Netanyahunun çıxışında qeyd etdiyi küçənin adının Mahir deyil, Mehr olduğu, fotoda göstərilən obyektin isə "Ağay Rzaevi və şərikləri" adlı özəl bir xalçayuma sexi olduğu məlum olub.

İsrail baş nazirinin İranda bağlı qəzəbinin səbəbi yalnız nüvə məsələsi deyil. Söhbət İranın nüvə fəaliyyətindən daha çox Yaxın Şərqdəki İsrail əleyhinə apardığı siyasətdir. Ancaq indi belə görünür ki, İsrail hakimiyyətinin uzun illər İranda bağlı apardığı təbliğat şübhə altına düşür. Artıq hətta ABŞ kəşfiyyatı belə Netanyahunun açıqlamalarına şübhə ilə yanaşır. Oxşar açıqlamaları Almaniya hökuməti də bir neçə ay əvvəl Netanyahunun İranda bağlı ittihamlarına vermişdi. Ancaq indi şübhə yaranır, dünyada ən güclü kəşfiyyat xidmətinə sahib olan İsrail dövlətinin İranda bağlı bu qədər yanlış məlumatı vermişdir. Ancaq indi şübhə yaranır, dünyada ən güclü kəşfiyyat xidmətinə sahib olan İsrail dövlətinin İranda bağlı bu qədər yanlış məlumatı vermişdir. Ancaq indi şübhə yaranır, dünyada ən güclü kəşfiyyat xidmətinə sahib olan İsrail dövlətinin İranda bağlı bu qədər yanlış məlumatı vermişdir. Ancaq indi şübhə yaranır, dünyada ən güclü kəşfiyyat xidmətinə sahib olan İsrail dövlətinin İranda bağlı bu qədər yanlış məlumatı vermişdir.

□ **Konan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"**

2009-cu ildə İranın Natanz zavodundakı kompüterlərə "Stuxnet" virusu salıb və nəticədə zavod sıradan çıxmağa başlayıb.

Lakin indi İsrailin baş naziri dünyanın gözü qarşısında çətin vəziyyətdə düşür. Bunun səbəbi nə ola bilər? Bir sıra agentliklərdə Netanyahunun son yanlısının səbəbləri ilə bağlı bir sıra versiyaları yazılıb. Bu versiyaların bir neçəsini qeyd edək.

Birincisi, Netanyahu bilərəkdən yanlış məlumat yayıb və bununla dünyanın diqqətini İranın nüvə proqramına cəlb etmək istəyib. İkinci fikir ondan ibarətdir ki, Tehran yaxınlığında həqiqətən belə bir mərkəz var, ancaq Netanyahunun dediyi kimi, uran zənginləşdirmir, sadəcə, amerikalıların dediyi kimi, köhnə arxivlər saxlanılır. Üçüncü fikir ondan ibarətdir ki, İran kəşfiyyatı məqsədlə şəkildə, İsrail baş nazirini lağ obyektinə çevirmək üçün İsrail agenturasına yanlış məlumat ötürüb. Dördüncü fikrə görə, bunu başqa ölkələrin, o cümlədən İsrail baş nazirini o qədər də sevməyən ABŞ kəşfiyyatı edə bilərdi. İstənilən halda kimin etməsindən asılı olmayaraq bu hadisə İsrail baş nazirinin karyerasında üçün uzun illər silinməyəcək bir iz buraxacaq.

Siqaret pəhrizi...

Samir SARI

Ölkədə siqaretlə bağlı ajiotaj var. Bunun bir səbəbi odur ki, siqaretin qiyməti qəfildən 20-30 qəpik qaldırılıb.

Ajiotajın başqa bir səbəbi isə taksilərdə siqaret çəkənlərin 40-50 manat məbləğində cərimələnməyi ilə bağlıdır. Belə bir qanun düzəldilir, qüvvəyə minən kimi taksilərdən siqaret tüstüsü kəsiləcək.

Tütün məhsullarının qəfildən bahalaşmasına kəskin reaksiya verilməsi başa düşüləndir. Bu ölkədə kişilərin 90-95 faizi (şəxsi müşahidələrimə görə deyirəm, yoxsa əlimdə səhih statistik göstəricilər yoxdur) siqaret çəkir, onlar da bəzən "bir çörəklik ziyan" dəyməsini həzm edə bilmirlər.

Bir dostum sosial şəbəkədəki səhifəsində yazıb ki, bu gündən siqaret almağı tərgidir, daha sonra çəkməyi də tərgidəcək.

Fikir verin, adam siqaret çəkməyi tərgitmir, almağı tərgidir. Bu, o deməkdir ki, o, yavaş-yavaş siqareti tərgidənə qədər dost-tanışlarından "bir gile" siqaret "güllələyəcək". Ya da köşklərdən ədədlə (yəni "ştuçni") alacaq.

Dostuma yazdım ki, belə etsə, adı nəxənək (nəxunək - başqasının maddi nemətlərindən müftə-müsəlləm yararlan) çıxacaq. İndi bilmirəm, o, necə edəcək, əvvəlcə siqaret çəkməyi tərgidəcək, yoxsa almağı.

Amma "iki gündür siqaret çəkmirəm" deyərək bahalaşmaya etiraz edənlər də var. Əlbəttə, bu dəryada damladır. Bir adamın, yüz adamın siqaretdən istifadəni dayandırması hələ ciddi məsələ deyil. Lakin on min, yüz min, bir milyon adamın siqarete "yox" deməsi nəinki siqaret ticarəti ilə məşğul olan firmaları müflis edər, hətta bütün sənayesini çökdürə bilər.

O da, bildiyimiz kimi, mümkün olan iş deyil. Mərc gələ-rəm, siqaretin bir gilesinin qiyməti 100 dollar olsun, yenə də alıb çəkənlər olacaq. Həm də bunu başqalarına göstər-göstərə, yanıq verə-verə edəcəklər. Yəni, baxın, siz kasıblar siqaret çəkə bilmirsiniz, amma biz varlılar villada yaşayırıq, "Gelandevagen" sürürük, hələ siqaret də çəkirik.

Elə olsa, kasıblar onlara həssədlə baxar, fikirləşərlər ki, villada yaşamaq, "Gelandevagen" sürmək cəhənnəmə olsun, heç olmasa, pul yığıb siqaret alıb çəkək, xoşbəxt olaq.

Zarafat bir yana, təcrübə göstərir ki, siqarete aludəçiliyin yaranması necə asan başa gəlsə, ondan əl çəkmək bir o qədər çətindir. O üzəndən görə siqareti bahalaşdıranlar xalqın bu vərdişini nəzərə alsınlar. Bu çörək deyil ki, camaat yeməsin, pəhrizə otursun, siqaretdə dieta söhbəti yoxdur, ya iradəni toplayıb birdəfəlik tərgitməlisən, ya da nikotin, karbon-monoksid sümürməyə davam etməlisən.

"Gündə 5-dən artıq çəkmirəm", "Keçən ilki ilə müqayisədə xeyli azaltmışam", "İçəndən içənə çəkirəm" və sair bu kimi sözlər özünü aldatmaqdır. Əgər siqareti tərgidə bilmirsən-sə, demək, türkün sözü, onun tiryakisi olusan. (Tiryək sözünün mənasını isə, şükür gözəgörüməzə, hamınız bilirsiniz).

Taksidə siqaret çəkilməsinin qadağan edilməsinə gəlincə, bu da mübahisəli məsələdir. Sürücü də, sənişin də çəkəndirsə, qoy qarşılıqlı razılaşma əsasında tüstülə-də-tüstülədə getsinlər. Yox, biri çəkəndirsə, digəri çəkən deyilsə, o halda münaqişə çəkməyinin xeyrinə həll olunmalıdır. Çünki zərərçəkən tərəf odur.

Şəhər içində qısa yol gedən taksilərdə siqaretsizlik sınağına dözmək mümkünürsə (hərçənd özünü "bu saat partlayıb öləcək"miş kimi aparandan da olur), uzaq yol gedən (məsələn, Bakıdan Gəncəyə, Tovuzla, Füzuliyə) taksilərə tətbiq ediləcək siqaret qadağası işgəncə deməkdir. Onda görə hər yarım saatdan bir sürücü avtomobilini saxlasın və uzaq yol avtobuslarının bələdçiləri kimi desin: "Siqaret molası".

O da mümkün deyil. Mütəq dörd sənişindən biri deyəcək ki, mən tələsirəm, saxlama, sür gedək. O biri də deyəcək, onda mən salonda siqaret çəkəcəm, üçüncü deyəcək, hamımız kişi deyilmi, çəmə-çəkə gedərik. Prinsipcə, bir avtomobildə gedən beş adamdan biri siqaret çəkməyən ola bilər, bax, həmin adam da deyəcək, qanunla ixtiyarınız yoxdur, çəkə bilməzsiniz, cəriməsi var. Beləcə, münaqişə qaçılmazdır. Tərəflər hirsli-hikkəli adamlardsa, əlbəyaxa dava düşsə, taksinin hərəkət istiqamətindən (rayon adı çəkməyə) asılı olaraq, hətta bıçaqlaşma da ola bilər.

Göründüyü kimi, elə-belə iş deyil, siqaret məsələsi də həyat məsələsidir.

Bakıda çoxmərtəbəli binaların idarəçiliyi ilə bağlı narazılıqlar getdikcə artır. Belə binalarda yaşayan sakinlər əksər hallarda xidmət haqqı ilə bağlı narazılıq edirlər. Belə ki, Bakı şəhərində inşa olunan "novostroyka"ları idarə edən Mənzil Tikinti Kooperativləri (MTK) xidmət haqqı olaraq yüksək məbləğdə pul yığırlar. Bu xidmət haqqı Bakı şəhəri üzrə mənzillərin hər kvadratmetrinə 30 qəpikdən 1 manata qədər dəyişir.

Mülkiyyətçiləri Müştərək Cəmiyyətləridir".

İqtisadçı-ekspert Samir Əliyev deyir ki, MTK-ların binaları idarə etməsi qanunsuzdur: "Mənzil hüquqlarına dair münasibətlər 01 oktyabr 2009-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş yeni Mənzil Məcəlləsi ilə tənzimlənir. Mənzil Məcəlləsinin 109.5-ci maddəsinin tələbinə görə, kooperativ binanın tikintisi və yenidən

görə "kupça" adlanan sənəd - reyestrə çıxarış verilmir. Bakıdakı binaların çox böyük əksəriyyətində bu sənəd mənzil sahiblərinə verilməyib. Buna görə onları mənzil mülkiyyətləri 01 oktyabr 2009-cu il tarixindən qüvvəyə minmiş yeni Mənzil Məcəlləsi ilə tənzimlənir. Mənzil Məcəlləsinin 109.5-ci maddəsinin tələbinə görə, kooperativ binanın tikintisi və yenidən

Ekspertin sözlərinə görə

ması üçün xidmət haqqı 1 kvadratmetr yaşayış sahəsi üçün ayda 1,5 qəpik müəyyənləşdirilib. MTK-lar isə bundan dəfələrlə çox haqq müəyyənləşdirirlər. Düşünürəm ki, problemin həlli bütün binalarda idarəetmənin sakinlərin yaratdığı müştərək cəmiyyətlərə verilməlidir. Eyni zamanda mənzil idarəçiliyi ilə bağlı vahid qaydalar müəyyənləşdirilməli, xarici təcrübədən isti-

MTK-lar xidmət haqqını necə müəyyənləşdirirlər?

Samir Əliyev: "Binalar təhvil verilən kimi MTK-lar ləğv edilməlidir"

İqtisadiyyat Nazirliyindən mətbuata bildirilib ki, mənzil-kommunal təsərrüfatı sahəsində mülkiyyətçi ilə idarəedici arasında münasibətlər bu sahədə mövcud qanunvericilik çərçivəsində, o cümlədən Mənzil Məcəlləsinə uyğun olaraq tənzimlənir: "Belə ki, mənzil mülkiyyətçiləri yaşayış sahəsinin saxlanması haqqını ödəməlidirlər. Bu xərclərə binadaxili və həyətəni işıqlandırma, lift təmiri, məişət tullantılarının daşınması, bina və həyətin təmizliyi, mühafizə, işçilərin maaşı və s. xidmətlər daxildir. Qanunvericiliyə uyğun olaraq çoxmənzilli binaların idarəedici-ləri bina sakinlərindən bu haqqın ödənilməsinə tələb edə bilərlər. Bina sakinlərinin ödəniş etmədiyi və ya ümumiyyətlə, ödənişdən imtina etdiyi hallarda idarəedici məhkəməyə müraciət edə bilər. İşıq, qaz, su kommunal xidmətləri isə abonentlə təchizatçı müəssisə arasında tənzimlənir və bu xidmətləri qanunvericiliklə müəyyən olunan hallarda yalnız təchizatçı müəssisə dayandıra bilər".

Nazirlikdən onu da bildiriblər ki, Mənzil Məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq çoxmənzilli binanın idarəetmə üsulunun seçilməsi sahə mülkiyyətçilərinin ümumi yığıncağının qərarı əsasında həyata keçirilir: "Məcəlləyə əsasən, mənzil fondunun idarə edilməsi ilə bağlı üç metod (bilavasitə özləri tərəfindən idarəedilmə, mənzil mülkiyyətçiləri müştərək cəmiyyəti yaratmaqla idarəetmə və idarəedici təşkilat tərəfindən idarə edilmə) var. Bunlardan beynəlxalq təcrübədə ən geniş tətbiq olunanı və səmərəli hesab ediləni Mənzil

qurulması tam başa çatdıqdan, həmin binada mövcud olan bütün yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinə mülkiyyət hüququ bu Məcəllə, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi və digər qanunları ilə müəyyən olunmuş qaydada mənzil-tikinti kooperativinin üzvlərinə keçdikdən sonra altı ay ərzində mənzil-tikinti kooperativini qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada ləğv edilməli və ya mənzil mülkiyyətçilərinin müştərək cəmiyyətinə (MMMC) çevrilməlidir. Məcəllə yeni qəbul olunanda MTK-ların müştərək cəmiyyətə çevrilməsi müddəti 6 ay nəzərdə tutulmuşdu, sonradan 1 aya endirildi. Hazırda məcəllənin bu tələbinə demək olar ki, əməl edilmir. Məsələ burasındadır ki, qanunvericiliklə MTK-ların ləğv olunması üçün bina sakinlərinin 50+1 faizinin təmsilçiliyi tələb olunur. Bu gün Bakıda binaların çoxunda məskunlaşma 50 faizdən yuxarı deyil. Digər tərəfdən, o binalardan alınan mənzillərə

re, hazırda binaların idarəçilərinin onları tikən şirkət təyin edir: "Halbuki müştərək cəmiyyət olarsa, rəhbərliyin kimə həvalə olunmasını sakinlər özləri müəyyənləşdirirlər. Xidmət haqqını da MTK-lar sakinlərlə məsləhətləşmədən müəyyən edirlər. Bu zaman sakinlər toplanılan pulların hansı hissəsinin liftə, hansı hissəsinin zibil daşınması, hansı hissəsinin təmizliyə və sair xərclənməsindən tam məlumatsız qalırlar. Bu isə haqlı narazılıqlara səbəb olur".

S.Əliyev bildirir ki, hazırda sovet mənzilləri üçün tariflər Nazirlər Kabinetinin "Azərbaycan Respublikasında dövlət və ictimai mənzil fondu evlərində yaşayış sahəsindən istifadə haqqı (mənzil haqqı) və mənzil-kommunal xidmətlərinə görə tariflərin təsdiq edilməsi haqqında" 10 mart 2000-ci il tarixli, 40 sayılı Qərarı əsasında müəyyənləşir: "Həmin qaydaya görə, özəl-ləşdirilmiş mənzillərin mülkiyyətçilərinə mənzillərin yerləşdiyi evlərin saxlanıl-

fadə ertməklə xüsusi mənzil fondu yaradılmalıdır. Binaların əsaslı təmiri bu fond hesabına həyata keçirilməlidir".

Qeyd edək ki, çoxmənzilli binanın ümumi əmlakının əsaslı təmiri yaşayış fondunun mülkiyyətçisinin hesabına həyata keçirilir. Mənzil Məcəlləsinin tələbinə görə, kommunal haqqa: soyuq və isti su təminatı, kanalizasiya, elektrik təminatı, qaz təminatı və istilik təchizatına görə ödənilən haqlar daxildir. Kommunal xidmətlərə görə haqqın miqdarı qanunvericiliyə əsasən müəyyənləşdirilmiş tariflər əsasında hər kəsə məlum su, qaz və enerji təchizatı qurumları ilə bağlanan müqavilələrdə göstərilir. Yeni işıq, qaz, su-kanalizasiya və s. bu kimi xidmətlərin ödənilməsi qaydası bəllidir. Lakin MTK-lar əksər hallarda xidmət göstərən tərəflərlə ("Azərişiq", "Azərsu", "Azəriqaz") vahid müqavilə bağlayaraq kommunal xidmət haqlarını da özləri toplayırlar. Bu zamansa xidmət haqqını ödəməyən bir neçə nəfərə görə bütün blokun təchizatını dayandırırırlar. Son illərdə bu məsələ ilə bağlı MTK-lar, xidmət qurumları və bina sakinləri arasında böyük qalmaqallar yaşanır. S.Əliyev isə bildirir ki, əslində xidmət göstərənlərlə müqavilələr hər mənzil üzrə mülkiyyətçilər tərəfindən imzalanmalıdır: "Xidmət hər bir mənzil sahibi ilə imzalanmış fərdi müqavilə əsasında təqdim olunmalıdır. Ödəniş edilmədikdə yalnız onu etməyənlərin təchizatı dayandırılmalıdır. Lakin Azərbaycanda bu tələbə də əməl olunmur, nəticədə çoxsaylı problemlər meydana çıxır".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Məsəvi"

Son zamanlar ölkədə dələduzluğa görə həbs olunan vətəndaşların sayında bir artım özünü göstərir. Məhkəmələrdən hazırlanan reportajlarda bir qrup insanın kiçik və böyük məbləğdə pul qarşılığında başqalarını aldatması, borc adı ilə külli miqdarda vəsait alıb, qaytarmaması və bu kimi hallar özünü göstərir. Maraqlı bir haldır ki, bu vəziyyət ildən-ilə artır, insanlar sanki dələduzluğu özünə ikinci peşə kimi seçirlər, asan və tez yolla pul qazanmanın fərqli üsullarını tapırlar.

Bəs bu mənzərənin yaranmasının səbəbi nədir? Təkcə sosial problemlər, işsizlik, yoxsa...? Deqredasiyanın insanları özünə çəkməsi ciddi səbəb sayıla bilərmi? Yoxsa dələduzluq etmək üçün maddi problemləri bəhanə götürənlər artıb?

"Yeni Müsavat" mövzusunun təhlilinə keçmədən öncə son dövrlərin ən səs-küylü dələduzluq işlərini xatırladıq. Bu ay ərzində baş verən bezi cinayət işlərini yada salaıq.

Bir qadının 81 min manatlıq dələduzluq aktı

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində ər-arvada pul "atmaqda" təqsirləndirilən Nərmine Mirzəliyevaya hökm oxunub. Hakim Ələvsət Abbasovun icraatında olan prosesdə məhkəmə Kollegiyasının hökmü ilə N.Mirzəliyeva 6 il müddətində azadlıqdan məhrum edilib. İstintaq zamanı polisin nəzarətinə verilməklə azadlığa buraxıldığı üçün məhkəmə zalında qandallanıb.

İttihama görə, N.Mirzəliyeva Bakı şəhər sakinləri olan ər-arvaddan iş qurmaq adı ilə pul və qızıl zinət əşyaları alıb. Həmin qızilları lombarda qoyaraq pul götürərək faizə buraxıb. Lakin verdiyi vədə əməl etməyərək ər-arvada ümumilikdə 81 min manat ziyan vurub. Məhkəmə dövründə onlara 20 min manat qaytarıb.

Daha bir cinayət işi isə "Evrokord 2" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətlə bağlı oldu. Bu cəmiyyətin vəzifəli şəxslərinin qanunsuz əməlləri barədə vətəndaşlardan daxil olmuş müraciətlər əsasında Baş prokuror yanında Korruptsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

Aparılmış istintaq zamanı cəmiyyətin direktoru Nəsimi Gülləyevın öz qulluq mövqeyindən istifadə etməklə tanışları Mübarizə Heydərov və Rafik Əhmədovla qabaqcadan əlbir olaraq guya Xudat şəhərindən Qusar rayonunda yerləşən "Şahdağ" və Qəbələ rayonunda yerləşən "Tufandağ" turizm mərkəzlərinə yeni dəmir yolu xəttinin çəkilməsi ilə bağlı layihənin icrasının rəhbəri olduğu təşkilata həvalə edilməsi barədə ayrı-ayrı vətəndaşlara yalan məlumatlar verərək bununla əlaqədar təcrübəli kadrlara ehtiyacı olduğunu bildirib işə qəbulla bağlı cəmiyyətin maddi-texniki bazasının formalaşdırılmasına dəstək adı altında onlardan müxtəlif məbləğlərdə pulları dələduzluq yolu ilə ələ

Cəmiyyətdə dələduzlar niyə artıb - ekspertlər danışır

Bu halın çoxalmasında maddi problemlər rol oynadırmı?

keçirməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Bundan başqa, istintaq zamanı N.Gülləyevin yalandan dövlət orqanlarında rəhbər vəzifədə işləyən tanışları olduğunu bildirərək məcburi köçkünlər üçün tikilən çoxmərtəbəli yaşayış binalarından mənzil verilməsi, dövlət orqanlarına rüşvət müqabilində işə qəbul etdirmək imkanına malik olduğunu yalandan vəd verib 37 min manat pulu aldatma yolu ilə ələ keçirməsinə, habelə başqalarını rüşvət verməyə təhrik etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Müğənni dələduzun "pəncəsinə" belə düşüb

Son dönmənin ən səs-küylü dələduzluq işlərindən biri də müğənni Könül Kərimovanın zərərçəkən olduğu işdir. Oğlunu universitetə qəbul etdirmək istəyən müğənni dələduzluğun qurbanı olub. Ona qarşı dələduzluq edən şəxs hakim qarşısına çıxarılıb.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində dələduzluqda təqsirləndirilən Mələhət Məmmədovanın cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib. Hakim Fikrət Qəribovun sədrliyi ilə prosesdə zərərçəkmiş müğənni Könül Kərimova ifadə verib. O deyib ki, Mələhət Məmmədovaya ilk dəfə 12 min manat verib. Daha sonra isə əlavə pul tələb edib. K.Kərimova ümumilikdə 32 min pul verdiyini, yalnız 11 min manatının geri qaytarıldığını deyib.

K.Kərimova əlavə edib ki, iş alınmadığı halda Mələhət Məmmədovanı tapa bilməyib: "Mən dedim ki, olsun, alınmır-

sa, pulumu qaytarsın. Amma zəng çatmırdı, mesajlara cavab vermirdi".

Təqsirləndirilən şəxs Mələhət Məmmədova Könül Kərimovanın oğlunun Rusiyadakı təhsilinə pul xərclədiyini deyib. Amma Könül Kərimova bunun yalan olduğunu deyib: "Mən özüm də artistəm. Amma burada artistlik etmək lazım deyil. Mələhət xanım, heç "Azdrama"da da sizin kimi artist yoxdur".

Vəkil qızı dələduzluq edəndə...

Dələduzluqda ittiham olunanlar arasında tanınmışlar da var. Məsələn, zamanında eks deputat Güler Əhmədovanın vəkili olmuş Əfsər Talibovun qızı Cəlalə Talibovanın dələduzluq maddəsi ilə başlanan cinayət işi barədə xəbərlər də mediada yer almışdı. 2014-cü ildə Çin vətəndaşı olan şəxslər tərəfindən Bakıda yaradılan "Tieus" MMC (indiki adı "Qren Lait") şirkəti işə qəbul barədə elan verib. Ofis Rəşid Behbudov küçəsi-53-də yerləşib. Müraciət edən vətəndaşlara özlərini ofisin rəhbəri kimi təqdim edən Əkbər Həşimov və menecer Cəlalə Əfsər qızı Talibova qəbul edib, təklif edilən iş barədə ətraflı məlumat veriblər, hərtərəfli inandırılıblar. Sonra da müqavilə bağlayıblar.

Həmçinin bildiriblər ki, əgər şirkətdə açılmış şəxsi hesabınıza öz vəsaitinizi yatırırsınız, daha çox dividend alacaqsınız. Həmçinin bunun müqabilində də yüksək məvacib alacaqsınız. Beləliklə, zərərçəkənlər Cəlalə Talibovaya hissə-hissə pul ödəyiblər. Lakin vəd olunan

müddətdə maaş yazmayıblar. Aldanan şəxslər onlardan verdikləri pulları geri tələb etdikdə isə C.Talibova müxtəlif bəhanələrlə imtina edib.

Cəlaləyə bu dələduzluq həyata keçirməsində onun 3 sayılı Hüquq Məsləhətçanasında vəkil işləyən bacısı Talibova Könül, yuxarıda adıçəkilən MMC-də çalışan Leyla adlı xanım, Ruslan və ya Rüstəm adlı sürücü köməklik göstərmiş. Hətta Cəlalənin anası Məziyyə və xalası Esmira da Cəlalənin borclu olduğu pulların qaytarılmasına söz veriblər.

Belə olan vəziyyətdə zərərçəkənlər Cəlalə Talibovanın dələduzluq cinayətinə görə Polis İdarəsinə ərizə ilə müraciət ediblər. RPI-də Cəlalə Talibova haqqında cinayət işi qaldırılıb. Bu zaman vəkil işləyən atası Əfsər Talibov Cəlalənin dələduzluq əməlinin mülki iş kimi xahiş edib ki, bu məsələdə onun vəkil işləyən digər qızı Könül Talibovanın adı hallanmasın. Sonradan məlum oldu ki, Əfsər Talibov da vaxtilə dələduzluq üstündə 4 il azadlıqdan məhrum olunub və bu yaxınlarda da dələduzluq əməllərinə görə vəkillik mandatından məhrum edilib.

C.Talibovaya işin idarə olunmasında həm də çinli şəxsləri olan xanımlar köməklik göstərib.

Əhməd Qəşəmoğlu: "Mənəvi dəyərlər arxa plana çatanda kriminal, fitnə-fəsad artır"
Gördüyünüz kimi, məzmun

və mahiyyət etibarilə dələduzluq hadisələri bir-birindən çox fərqlidir. Biri külli miqdarda pul alır, bir başqası xırda dələduzluq edir. Amma sonuc eynidir: qısa və asan yolla vəsait ələ etmək, insanları sömürmək. Yazının girişində yazdığım suallara ekspertlərin cavabını öyrənməyə çalışdıq.

Sosiooloq Əhməd Qəşəmoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bütün dini kitablar, müdrik insanlar, peyğəmbərlərin dediyi bir həqiqət var: "Hər hansı cəmiyyətdə mənəvi dəyərlər önə keçəndə cəmiyyət özünü tənzimləyir və orda əhəngdarlıq yaranır". Müsahibimizin sözlərinə görə, mənəvi dəyərlərin bir az sıxışdırıldığı, arxa plana keçdiyi, bir az kölgədə qaldığı cəmiyyətdə

əlaqələndirilməsinin yanlış olduğunu dedi: "Problemin yükünü tək cəmiyyət problemi üzərinə qoymaq məsələyə bir-tərəfli yanaşmaqdır. İstər Azərbaycanda, istər başqa ölkələrdə maddi vəziyyəti çox ağırdır. Amma heç də bütün ölkələrdə yüksək faizlə iyrenc hadisələr baş vermir. Çünki orada mənəvi dəyərlər öndədir. Mənəvi dəyərlər maddi dəyərləri tənzimləyir. İnsanı şəxsiyyət kimi təşviq edən, onun eqosunu formalaşdıran mənəvi, mədəni dəyərlərdir. Ona görə bu işə kompleks baxmalıyıq. Qloballaşma o qədər sürətlə gedir ki, bir komponentə görə nəticə çıxarmaq olmaz. Qarşılıqlı əlaqələr təsir edir".

Mehrban Zeynalova: "Əvvəl qadınlar daha çox

borc üstündə tutulurdu, indi isə..."
Dələduzluqla bağlı cinayət işlərində qadınların son illər artan iştirakı barədə isə "Təmiz Dünya" İctimai Birliyinin rəhbəri Mehrban Zeynalova ilə danışdıq. Mehrban xanım bildirdi ki, bir müddət öncəyə qədər qadınlar daha çox borc üstündə həbs olunurdu. Üstlərinə yüklər düşən qadınlar borc asılılığına düşəndə ödəyibilmir və nəticədə dələduzluq ittihamı ilə həbsə düşürdü: "Bu, uzun müddət davam edirdi. Amma pis nümunələr də var. Bəzi qadınlar iş düzəltmək adı ilə insanlara vədlər verir, onların pullarını alırlar. Görünür, bu pis nümunələr təsiredici qüvvəyə malik oldu. Onlar düşüncələrini ki, bu yolla həm borca düşməz, həm də həyatlarındakı problemləri azaldarlar. Cəmiyyətdə tanıdığımız adamlar var ki, qanun onlara tərəf çatmayıb. Təbii ki, ölkədə elə hadisələr baş verir. Hiss olunur ki, bu məsələlərə diqqət yetirilir".

M. Zeynalova bildirdi ki, yaranmış bu mənzərənin səbəbləri sırasında qadınların iqtisadi azadlığı və götürdüyü yüklərin də payı var: "Qadın istəyir ki, yaxşı yaşasın, hər şeydən bəhrələnsin. Bu isə özlüyündə məhdudlaşdırma, nədənsə imtina etmək hallarını azaldır. Bunu da son nəticədə məsuliyyətsizlik əvəzləyir. Fikir vermişisə, son zamanlar boşanmalarda qadınların israrları, müraciətləri daha çoxdur. Bu, məsuliyyətsizlik hissinin artması ilə nəticələnir".

Sosiooloq xatırladı ki, 10 il öncə bu durumla bağlı SOS signalı verib. Müsahibimizin sözlərinə görə, baş verənlər cəmiyyətin qanunauyğunluğudur və proseslər belə getsə, qorxulu hadisələr baş verə bilər. Ə.Qəşəmoğlu cəmiyyətdə dələduzluq faktlarının artmasını sosial problemlər, kasıblıqla

□ **Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"**

Bakıda avtobus qatarla toqquşdu - 1 ölü, 34 yaralı

Göyçayda "Bakcell" in yeni rəsmi diler mağazası açıldı

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və ən sürətli mobil internet provayderi olan "Bakcell" şirkəti, təklif etdiyi yüksək keyfiyyətli xidmət və məhsullarını müştərilərə daha da yaxın etmək üçün ölkənin bütün regionları üzrə öz satış və xidmət mərkəzləri şəbəkəsini genişləndirməyə davam edir. Bu fəaliyyətin davamı olaraq Göyçayın mərkəzində, Heydər Əliyev küçəsində "Bakcell" in yeni rəsmi diler mağazası istifadəyə verilib.

Tam yeni konsepsiya əsasında qurulmuş müasir satış mərkəzində şirkətin məhsul və xidmətlərinin tam çeşidi ilə yanaşı ən son mobil cihazlar və aksesuarlar təklif edilir. Göyçay sakinləri yeni diler mağazasında "Bakcell" in bütün məhsul və xidmətləri barədə məlumat ala, mobil nömrə və istənilən cihazı əldə edə bilərlər.

"Bakcell" özünün ən innovativ məhsul və xidmətlərini Azərbaycanın bütün bölgələrində yaşayan abunəçilərinə təqdim etmək üçün əlindən gələni edir. Bu bölgələr sırasında Göyçay da xüsusi yerə malikdir. "Bakcell" şirkətinin 4G xidməti artıq bütün Bakı və Abşeron ərazisini əhatə edir. Eyni zamanda biz ölkənin 30-dan çox rayon və şəhər mərkəzində 4G şəbəkəsi qurmuşuq. Onlardan biri Göyçay rayonudur. Hazırda rayon mərkəzində bizim 4G xidmətimiz var və bu xidmətlərin əhatə dairəsini genişləndirməyə davam edirik. İnanırıq ki, yeni diler mağazamızın açılışı Göyçay sakinləri üçün faydalı olacaq" deyərək "Bakcell" şirkətinin baş satış direktoru Zaur Bayramov bildirib.

Xüsusi olaraq qeyd etmək lazımdır ki, yeni diler mağazasının açılışı ilə bağlı həmin dükandan istənilən mobil telefon alan müştəriyə əlavə 1 ədəd digər model mobil telefon HƏDİYYƏ veriləcək. Müştərilər bu unikal fürsətdən bir ay ərzində yararlanı bilərlər.

"Bakcell" şirkəti özünün yüksək keyfiyyətli xidmətlərini və ölkədə ən yüksək sürətli mobil şəbəkəni Azərbaycanın bütün bölgələrində yaşayan müştərilərinə təqdim etmək məqsədilə həm mobil rabitə şəbəkəsini, həm də müştəri xidməti və satış şəbəkələrini genişləndirir.

7000-dən artıq baza stansiyası vasitəsilə "Bakcell" şəbəkəsi əhalinin 99%-ni, ölkə ərazisinin isə 93%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir. Şirkət 2018-ci ilin I və II rübü üzrə nüfuzlu "Ən sürətli mobil şəbəkə üzrə Speedtest mükafatı"nın qalibi olub. Bu mükafat bütün dünyada tanınmış "Ookla" şirkəti tərəfindən "Bakcell"ə Azərbaycan Respublikası ərazisində ən sürətli mobil internet xidmətlərinin göstərilməsinə görə təqdim edilib. Mobil rabitə şəbəkələrinin müqayisəli testləri (bençmarkinq) sahəsində beynəlxalq lider və ən etibarlı müstəqil təşkilat olan "P3 Communications" şirkəti tərəfindən isə "Bakcell" şirkəti Azərbaycanda sınaq nəticələrinə görə, ən yaxşı şəbəkə adına layiq görülüb ("Best in Test").

Dəhşətli qəzaya səbəb olan avtobusun işlədiyi marşrut xəttinin Ziya Məmmədovun yaxın adamına məxsus olduğu bildirilir

Oktyabrın 1-də saat 14:35 radələrində Bakının Binə qəsəbəsi ərazisində 160 nömrəli müntəzəm marşrut xətti üzrə hərəkət edən "10-TG-106" dövlət qeydiyyat nişanlı sərnişin avtobusu ilə qatar toqquşub.

Binə-Koroğlu istiqamətində hərəkətdə olan 160 sayılı marşrut xətti ilə içəri sərnişinlə dolu avtobus hərəkətdə olan yük qatarının yoluna çıxıb. Bu zaman yük qatarı avtobusu vurub. Qəza nəticəsində 1 azyaşlı ölüb, azı 34 nəfər xəsarət alıb.

Bakıda baş verən avtobus qəzası ilə bağlı cinayət işi başlanıb.

"Report" un xəbərinə görə, faktla bağlı Daxili İşlər Nazirliyinin Nəqliyyatda Baş Polis İdarəsinin Dəmir Yolu Nəqliyyatında Polis İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 263.2-ci (yol hərəkəti qaydalarını pozma - ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, müvafiq ekspertizalar təyin edilib.

Hadisənin başvermə səbəblərinin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində istintaq hərəkətləri davam etdirilir.

"Bakı şəhəri, Xəzər rayonunun Binə qəsəbəsində sərnişin avtobusu ilə qatarın toqquşmasında maşinistin heç bir günahı yoxdur və hər iki tərəfdə şlaqbaum bağlı olub".

"Report" xəbər verir ki, bunu "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Səvinc Qədirova deyib.

O bildirib ki, 12 boş çən vaqonundan ibarət olan 3703 nömrəli qatar Dübəndi stansiyası istiqamətində hərəkət edirmiş: "Avtobus qatarın keçməsinə gözləmədən onun yoluna daxil olub və məlum qəza baş verib".

S.Qədirovanın sözlərinə görə, 10-TG-106 dövlət qeydiyyat nişanlı sərnişin avtobusu yol hərəkəti qaydalarını pozaraq qorunmuş keçidə, yeni bağlı şlaqbauma daxil olub və qatarla toqquşub: "Avtobus hərəkətdə olan lokomotivin qarşısına çıxıb. "Yol hərəkəti haqqında" Qanunun 44-cü maddəsinin tələbləri sürücü

tobus qəza törədib.

Misal üçün, 17.07.2016-cı il tarixində "Ayşen LTD" MMC-nin müvəqqəti istismarında olan 171 sayılı marşrut xətt üzrə xidmət göstərən 10 TF 993 dövlət qeydiyyat nişanlı "Daewoo" markalı avtobus və "Shacman" markalı yük maşınının iştirakı ilə ağır yol nəqliyyat hadisəsi olub. Baş vermiş yol nəqliyyat hadisəsi nəticəsində 21 nəfər müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri almışdı.

Qeyd edək ki, Bakıda fəaliyyət göstərən 7 marşrut xətti "Ayşen LTD" MMC-yə məxsusdur.

tərəfindən pozulub. Nəticədə lokomotiv 90 dərəcə istiqamətində reysdən çıxaraq çevrilib. Qatarın maşinisti şok vəziyyətindədir".

Qeyd edək ki, hadisə zamanı xəsarət alanların sayı 34-ə çatıb. Yaralılarından 13 yaşlı məktəbli xəstəxanaya çatdırılarkən dünyasını dəyişib.

Unikal.org 160 sayılı avtobus xəttinin hansı daşıyıcı şirkətə məxsus olmasını araşdırıb.

Bakı Nəqliyyat Agentliyindən verilən məlumata görə, 160 sayılı avtobus "Ayşen LTD" MMC-yə məxsusdur.

160 sayılı avtobus sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun yaxın qohumu və həmkəndlisi kimi tanınan "Ayşen LTD" MMC-nin direktoru İradə Əliyevadır. "Ayşen LTD" MMC-yə məxsus digər avtobus xətləri də mövcuddur. Mətbuatda defələrlə bu şirkətə məxsus avtobus sürücülərinin kobud şəkildə qayda pozmaları ilə bağlı məlumatlar

qeyd olursa da, nədənsə, bu günə kimi heç bir tədbir görülməyib. Təkcə ötən il ərzində bu şirkətə məxsus bir neçə av-

Şekidə qumla dolu yük maşını evə çırpıldı

Şekidə qumla dolu yük maşını evə çırpılıb. "Report" un Şeki-Zaqatala bürosunun məlumatına görə, hadisə oktyabrın 1-də səhər saatlarında rayonun Böyük Dəhnə kəndində baş verib. Bərdə rayonunun Qaradağlı kənd sakinini, 33 yaşlı Alishov Niyaməddin Ziyəddin oğlunun idarə etdiyi 99 MN 196 dövlət nömrə nişanlı "Shacman" markalı yük avtomobili idarəetməni itirərək yolun kənarında yerləşən Mustafayev Allahverdiyevə məxsus yaşayış evinə çırpılıb və tikilini dağıdıb.

Sükanın idarəetməsini itirən sürücü Niyaməddin Alishov özünü avtomobildən çölə atıb. O, müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri ilə Şeki Mərkəzi Rayon Xəstəxanasına (RMX) aparılıb.

MRX-dən "Report" a bildirilib ki, Alishov Niyaməddinin xəsarətləri yüngül olduğundan ona ilkin yadım göstərildikdən sonra ambulator müalicə almaq üçün evə buraxılıb.

Elan
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti tərəfindən Turizm və Hotelçilik fakültəsinin II kurs tələbəsi Əliyev Əmirəli Qasım oğluna verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Yay-qış fərq etməz, insanlar ilin bütün fəsilələrində səyahət planları qururlar. Dünyanın yeni yerlərini görmək, tanmaq üçün turpaket sifariş edənlər, öncədən bilet alanlar, hotel bron edənlər... və daha nələr. Hamının yenilikləri kəşf etmək arzusu və məqsədi olur.

Amma səyahət etmək həm də ciddi risk deməkdir. Fərqli iqlim, xəstələnmə ehtimalı deməkdir, məsələn. Və ya səyahət etdiyiniz ölkədə qəzaya tuş gələ bilərsiniz. Yolda, hotelə, dağda, çimərlikdə... Heç biriniz belə qəzalardan sığortalanamırsınız. Amma baş verə biləcək qəzalar üçün özünüzü maddi baxımdan sığortalaya bilərsiniz. Şengen vizası almaq üçün səfirliklərə müraciət edənlərdən ilkin tələb edilən sənədlərin siyahısında səyahət sığortası da var.

Səyahət zamanı ən ehtiyac duyulan maliyyə sənədlərindən biri məhz səyahət sığortasıdır. "Yeni Müsavat" mövzunun aktuallığını nəzərə alıb, səyahət sığortası barədə arayış hazırlayıb. Səyahət sığortası xarici ölkələrə səyahət zamanı sağlamlığınızla bağlı olaraq ortaya çıxmaqla yanaşı, çox ciddi miqdarda maliyyə vəsaiti də tələb edir. Bu hadisələrdən sığortalınamamaq gələcəkdə baş verəcək təhlükələr qarşısında aciz qalma deməkdir.

Əgər bu təhlükələr evimizdən kənar baş verirsə və köməyimizə heç kim yetişmə bilmirsə, onda bizə nə edə biləyimiz barədə yalnız ciddi düşünmək qalır.

Məhz bu səbəbdən hazırda dünyanın bir çox ölkələri səyahət sığortası olmayan şəxslərin öz ölkələrinə daxil olmalarına icazə vermir. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddətdə sığorta hadisəsi nəticəsində sığorta olunmuş şəxsin:

tibbi (ambulator və stasionar) xidmətlər üzrə tibbi daşınma/evakuasiya və repatriasiya hüquqi yardım baqajın itməsi səyahətin ləngiməsi və s. ilə əlaqədar çəkdiyi xərclər sığorta məbləği həddində ödənilir.

Xarici ölkələrdə turist sığortası ilə sığorta şirkətinin həmin ölkədəki tərəfdaşı məşğul olur. Bu tərəfdaşın

Tətiliniz zəhərə dönməsin deyə, bunu bilmək şərtidir

Səyahət sığortanız yoxsa, bunları yaşayacaqsınız...

əlaqə vasitələri sığorta müqaviləsində göstərilir. Bununla belə, müştərilər səyahət sığortası edərkən bəzi məsələlərə diqqət yetirməlidirlər. Məsələn, sığorta şirkəti ilə əvvəlcədən dəqiqləşdirmək lazımdır ki, hadisə baş verəndə kiminlə əlaqə saxlamaq lazımdır. Bəzi sığorta şirkətləri tələb edir ki, hadisə baş verən zaman onların "qaynar xətt"inə müraciət edilsin. Əks halda, ödəniş edilmir. Bundan başqa, bəzi şirkətlər tələb edir ki, xəstəxanada çəkilən bütün xərclər sığorta şirkəti və onun həmin ölkədəki tərəfdaşı ilə razılaşdırılsın. Bütün bu məsələləri nəzərə almaq lazımdır.

Turist səfərlərinə çəkilən xərclə müqayisədə səyahət sığortasına ödəniləcək məbləğ cüzdür. Qiymətin konkret məbləği səyahətçinin hansı ölkəyə getməsindən, səfərin məqsədindən, müştərinin yaşından və səfərin müddətindən asılıdır. Bundan başqa, sığorta haqları turistlərin hansı qrupa aid olmasından asılıdır. İdmançılar, yaşlı və ahi insanlar, ağır iş arxasında gedən şəxslərə (şaxtada, tikintidə işləmək üçün) və alpinistlər üçün sığorta haqları sadə turistlərə nisbətən yüksək olur. Onların riskləri böyük olduğuna görə, sığortaya görə də daha çox pul ödəməli olurlar.

Digər könüllü sığorta növlərində olduğu kimi, sə-

yahət sığortasında da azad olma məbləği tətbiq olunur. Adətən bu məbləğ 50 dollar civarında olur. Yeni bu həddə qədər xərcləri turist özü çəkməli olur. Sığorta şirkətləri bir-biri ilə bağladığı müqavilələrin əsasında səyahət sığortasını təmin edə bilirlər. Səyahət sığortasının qiyməti qarşılıyaqacağı məbləğə və səyahət növünə görə dəyişir. Məsələn, Azərbaycanda 50 min manata qədər olan səyahət sığortası ilə yanaşı, 15-25 manat dəyərində də səyahət sığortaları olur.

Avropa ölkələrinə səyahət zamanı turist mütləq səyahət sığortası almalıdır. Bu, qəbul edən ölkənin turist sığortası zamanı başına gələcək hadisəyə görə maliyyə çətinliyinin qarşılığının öncədən alınması məqsədini güdür. Səyahət sığortasının qiyməti adətən səfərin ekstremal və yaxud da qeyri-ekstremal olmasına görə dəyişir. Əgər səfər çox təhlükəlidir, dağlara dırmaşırlarsa, sürətli çaylarda səfərdirsə və s. ekstremal səfərdirsə, səyahət sığortasını verən şirkət hətta sığortadan imtina da edə bilər. Və ya səyahət sığortasını verərsə, çox baha qiymət qoya bilər. Çünki artıq qəzanın baş vermə ehtimalı çox böyükdür.

Adətən səyahət sığortası geri qaytarılmır. Turistin başına hər hansı hadisə gəlmə-

sə belə, o məbləğ geri ödənilmir. Amma buradakı incə məqamları da yaddan çıxarmaq olmaz. Turist əməliyyat keçirib və yaxud da onda xroniki xəstəliklər varsa, yəşənən xəstəlik bədənə uzun müddətdirsə, bu, səyahət sığortasına aid edilmir. Turist qıddan zəhərlənə, səfər zamanı qəzaya düşə bilər, bədəninin bir orqanında zədə yarana bilər. Və yaxud da səyahət zamanı düşdüğü ölkənin havasından allergik problemlər yarana bilər. Bunların hamısı, yəni səfərlə, səyahətlə əlaqəli yaranan bütün problemlər səyahət sığortasına aiddir. Səfər etdiyiniz ölkədə adam dişini çəkdirdirsə və yaxud hansısa bir estetik əməliyyat və yaxud ürək əməliyyatı etdirsə, bunların heç biri səyahət sığortasına şamil olunmur.

Xarici ölkədə müştərinin başına hansısa bir hadisə gəlsə, yaranan xərcləri ödəmək iqtidarında olmaya bilər. Səyahət sığortası isə bu xərcləri qarşılıyaqacaq. Sığorta sayəsində müştərinin səhhəti ilə bağlı yaranan xərclər ödənilir. Turist sığortanı imzalamadan səfərə gedirsə, onun başına gələ biləcək bədbəxt hadisə ilə bağlı nə onu yönləndirən turizm şirkəti, nə də sığorta şirkəti heç bir məsuliyyət daşımır. Turist bütün xərcləri özü qarşılıyaqmalıdır.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

İndoneziyada aramsız zəlzələlərin baş verməsinin səbəbi

Dünyada aktiv olan vulkanların 75 faizi Sakit okean sahillərində, o cümlədən İndoneziyada mövcuddur

Sentyabrın 28-də İndoneziyada baş verən zəlzələ və sunami nəticəsində ölənlərin sayı artıq 900 nəfərə çatıb. 16 min insan isə öz evlərini tərk etmək məcburiyyətində qalıb. Qeyd edək ki, Mərkəzi Sulavesi əyalətinin Dungalay rayonunda baş verən zəlzələ 7,4 bal gücündə olub. Məlumat görə, xilasedicilər hələ də adıçəkilən rayondakı yaşayış məntəqələri ilə əlaqə yarada bilmir.

Yeraltı təkanlar ötən günə qədər davam edib. Rəsmi məlumatlara görə, oktyabrın 1-də yenidən həmin adada 5,1 bal gücündə zəlzələ olub.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl də müxtəlif illərdə İndoneziya dağdıcı zəlzələlər müşahidə olunub. Məsələn, 2004-cü ildə ölkənin Sumatra adasında 9 bal gücündə zəlzələ olmuşdu. Sonra baş verən sunami Hind okeanının sahilində yerləşən 11 ölkədə insan itkilərinə səbəb olmuşdu. Rəsmi məlumatlara görə, Sumatra zəlzələsindən sonra 227 mindən çox insan dünyasını dəyişib.

2013-cü ildə yenidən Sumatra adasında zəlzələ baş verdi. Bu dəfə zəlzələ 6,1 bal gücündə idi. Zəlzələ nəticəsində 50-yə yaxın insan xəsərət almışdı.

Ötən il ilin dekabrında isə ölkənin Yava adasında 6,8 bal gücündə zəlzələ olmuşdu. Zəlzələ nəticəsində ölənlər və yaralananlar olmuşdu. Yenidən sunami təhlükəsindən qorxan Çiamis rayonunun sakinləri dağlara qalmışdı.

Maraqlıdır, İndoneziyada niyə aramsız zəlzələlər baş verir? Xatırladaq ki, İndoneziya Cənub-Şərqi Asiyada ən böyük dövlətdir. Bu ölkə dünyada sahəsinə görə 16-cı sırada yer alıb. İndoneziya ən böyük adalar ölkəsidir. Ölkə əhalisinin sayı 230 milyondan çoxdur. Buna görə Çin, Hindistan, ABŞ-dən sonra 4-cü yer tutur. Paytaxtı Yava adasındakı Cakarta şəhəri olan İndoneziya tektonik cəhətdən fəal ərazidə yerləşir. Onun ərazisində Krakatua və Tambora vulkanları da daxil olmaqla, 150-dən çox aktiv vulkan var.

Ekspertlər də qeyd edir ki, İndoneziyada aramsız zəlzələlərin baş verməsinə səbəb əsasən onun tektonik ərazidə yerləşməsi ilə bağlıdır. Məlum olduğu kimi, dünyada ən güclü zəlzələlər Amerikanın qərb sahillərindəki Kordilyer -And dağlarında, Cənubi Avropa ilə Asiya arasındakı Alp-Himalay dağlıq qurşağında və İndoneziyanın da daxil olduğu Sakit Okeanın qərb sahillərində baş verir. Çünki bu ərazilər zəlzələyə səbəb olan amillərdən biri, fəaliyyətdə olan vulkanların "odlu hədəqəsində" yerləşir. Qeyd edək ki, dünyada aktiv olan vulkanların 75 faizi Sakit okean sahillərində, o cümlədən İndoneziyada mövcuddur.

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 206 (7095) 2 oktyabr 2018

Ayını öldürdü, özü də reanimasiyaya düşdü

Amerikada ovçu ayını vurandan sonra özü də reanimasiyaya düşüb. Buna səbəb yaralı ayının ona hücum etməsi olub. "Anchorage Daily News" nəşrinin yazdığına görə, insident Alyaska ştatında, Kartner gölü yaxınlığında baş verib. 28 yaşlı Vilyam Makkormik və 19 yaşlı Zakeri Tennison ayı ovlamaq üçün meşəyə gediblər. Onlar otluğun içində ayını fərq edərək, ona güllə atıblar. Amma ölü ayının leşi otluğun içindən diyirlənərək Makkormikin üstünə düşüb. Onunla birgə böyük bir daş da gəncin üstünə yuvarlandı.

Tennison dərhal sputnik kommutatorunun yardımını ilə xilasediciləri çağıraraq. Bəxtsiz ovçunu xilas etmək üçün yaxınlıqdakı hərbi hissədən xilasedicilər və həkimlər gəliblər. Makkormiki kritik vəziyyətdə xəstəxanaya çatdırıb, reanimasiyaya yerləşdiriblər. Xəbəri yayın media orqanı bu olayı "Ayı öz ölümünün intiqamını aldı" şəklində təqdim edib.

Avqust ayında xəbər verildi ki, Kaliforniya ştatının Yukaype şəhərindəki ovçu güllələdiyi ayı tərəfindən yaralanıb. Kişi heyvanı güllələyib və daha sonra ona yaxınlaşıb. Bu zaman isə yaralı ayı ona hücum edib.

İnsanlar xəstələndə musiqiyə qulaq asmaq istəyirlər

Yeni aparılmış tədqiqatın nəticələrinə görə, əfsanəvi "Queen" qrupunun "Bohemian Rhapsody" mahnısına qulaq asan hər kəsin əhvalı və səhhəti yaxşılaşmağa doğru dəyişir. Yeni sorğu əsasında məlum olub ki, xəstəlik və depressiya zamanı keyfiyyətli musiqiyə qulaq asan insanların 90 faizində əhval yüksəlir. İnsanların 80 faizi isə bildirib ki, onlar xəstə və özgin vaxtlarında musiqi dinləyərkən vəziyyətləri düzəlir. Xəstə olan insanların əksəriyyəti "Queen" Britaniya rok qrupuna məxsus "Bohemian Rhapsody" ifasına üstünlük verib. Altı dəqiqəlik mahnı 1975-ci ildə qrupun solisti Freddi Merkuri tərəfindən yazılıb. Xəstə insanların əhvalını qaldıran ikinci musiqi isə İsveçin "ABBA" qrupuna

məxsus "Dancing Queen" mahnısına olub. Üçüncü yerdə isə Farrell Uilyamsın "Happy" mahnısına gəlir.

İnsanların 70 faizi xəstəlik zamanı mahnıya qulaq asmaq istəyir. 36 faizi isə

sağalmaq üçün musiqidən çox, səsə qulaq asmağa üstünlük verir. Sorğuda 1000 nəfər insan iştirak edib. Sorğu BBC radiostansiyasının illik layihəsi çərçivəsində baş tutub.

İt sevgisinə görə əlini, ayağını və burnunun bir hissəsini itirdi

Amerikalı Qreq Manteyfel it bakteriyasına görə qollarını, burnunun ucunu itirsə də, xəstəxanadan evə buraxıldıktan sonra da itindən ayrılmayıb. Bu barədə "Daily Mail" nəşri xəbər verib. Viskonsiya ştatının Vest Bend şəhər sakini iddia edir ki, itindən ona keçən infeksiya bu heyvana olan sevgisini azaltmayıb. Sitat: "Pitbulum Elliyə baş tutacaq görüşə səbirsizliklə hazırlaşdım. Ona görə də xəstəxanadan evə yazılan gün səbirsizliklə onun yanına getdim".

Kişi hələ də hesab edir ki, it ucubandan hansısa

orqanını itirməsi lotereyada beş dəfə dalbadal qalib gəlməyə bərabərdir. O, it sahiblərini hansısa virusa görə heyvanlarından əl çəkməyə çağıraraq. Manteyfel iyun ayının sonunda xəstəxanaya müraciət edib. Həmin vaxt onun bədəni ya qızarıb, ya da gəyirdi. 48 yaşlı kişi hesab edirdi ki, o, qrip xəstəliyinə tutulub. Amma analizlər onun qanında Capnocytophaga canimorsus bakteriyasının olduğunu üzə çıxarıb. Bu bakteriya isə it və pişiklərin ağızında yaşayır. Bakteriya insan orqanizminə hansısa bir dişləkdən, heyvanla yaxın kontaktdan və ya kəsikdən düşə bilər. İnfeksiya kişinin orqanizmində yüksək qan təzyiqi yaradıb. Qan dövranının pis fəaliyyətinə görə kişinin ayaq və əllərində qanqren başlanıb. Həkimlər onun əlini, ayağını və burnunun bir hissəsini amputasiya ediblər ki, pasiyent yaşaya bilsin.

QOÇ - Əsas diqqətinizi maliyyə məsələlərinə yönəldin. Yaxşı bilirsiniz ki, qlobal işləriniz pulsuz keçmir. Bu səbəbdən də kiməsə borc vermək fikrinə düşməyin. Ulduzlar başqalarının şəxsi işlərinə müdaxilə etməyinizin əleyhinədir.

BUĞA - Kifayət qədər təzadlı ərafədir. Hər addımı ölçüb-biçməyə çalışın. Mövqeyinizə zidd hərəkətlərə yol verməyin. Qərribə də olsa, astroloji göstəricilər saat 14-dən etibarən kiməsə güzəştə getməyi məsləhət görmür.

ƏKİZLƏR - Bütün işlərinizin qaydasında gedəcəyini bildiren Göy qübbəsi kiməsə yalan vəd etməyinizin əleyhinədir. Odur ki, bacarmadığınız işin qulpundan yapışmamalısınız. Dostlara güvənin.

XƏRÇƏNG - Günün ümumi mənzərəsi üreyinizə olacaq. Daxili süstlüyünüz və fəaliyyətlə bağlı gərginliyiniz arxada qalacaq. Ətrafınızdakı dost-tanışlar isə qarşıya qoyduğunuz məqsədlərə yetişməkdə sizə yardımçı olacaqlar.

ŞİR - Əgər bu təqvimdən zövq alıb rahatlanmaq istəyirsinizsə, mütləq səfərə çıxın. Bununla siz stress və mənəvi ağrılarınızı aradan qaldıra, enerjini daha da saflaşdırma bilərsiniz. Ailə-sevgi məsələlərində xırdaçılığa yer verməyin.

QIZ - Qarşınızda kifayət qədər mistik bir gün durur. Ola bilsin ki, anlaşılmaz hadisələrlə rastlaşsınız. Əgər bunun qarşısını almaq istəyirsinizsə, dua və ibadətlərinizin, müqəddəs yerlərə ziyarətlərinizin sayını artırmalısınız.

TƏRƏZİ - Bürcünüzün romantikaya olan hədsiz həvəsi çox güman ki, bu gün təmin olunacaq. Çünki saat 12-dən etibarən maraqlı gəzintilər, əsrarəngiz istirahət və münasibətlərdə müsbət dönüş yolunuzə gözləyir.

ƏQRƏB - Bəri başdan bilməlisiniz ki, gün ərzində enerji sərf etdiyiniz istənilən sahədə uğurlar sizi tərk etməyəcək. İstər fəaliyyətdə, istərsə də qarşılıqlı münasibətlərdə hər şey üreyinizə olacaq. Səfərləri isə təxirə salın.

OXATAN - Özünüzü gərginliyə salmayın. Uzun-uzadı kiməsə, nəyisə izah etmək enerji itkizindən savayı bir iş deyil. Əgər bu kimi lüzumsuz işlərlə məşğul olsanız, ixtiyarınızda olan gündən zövq almayacaqsınız.

OĞLAQ - Bütün vacib işlərinizi saat 11-14 arası tamamlamağa çalışın. Əmin olun ki, həmin qısa vaxtda qarşınızda duran vəzifələrin əksəriyyətini həyata keçirə biləcəksiniz. Qalan vaxtlar riskli və yeni işlərdən imtina edin.

SUTÖKƏN - Ehtiyatlı olun, səhhətinizlə bağlı xoşagəlməzliklər baş verə bilər. Ələlxüsus da saat 12-16 arası özünüzü maksimum qorunmalı, əsəblərinizi cilovlamalısınız. Bu gün istənilən səfəri təxirə salsanız, yaxşıdır.

BALIQLAR - "Nə ətdir, nə balıq" misalını indiki durumunuza aid etsək, heç də yanlışdır. Çünki çəkdiyiniz əziyyətlər hədəfə gedir. Amma bu gün inanmadığınız istiqamətdən yaranmış boşluğu dolduranlar tapılacaq.

Qoroskop

(2 oktyabr)

Səbuhi Rəhimli

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Yuxusu gəlməyənlər üçün çıxış yolu

Son zamanlar insanların yuxu problemini yoluna qoymaq üçün çoxlu sayda vasitələr tapılıb. Araşdırmaçılar elmi psixoloji jurnalda yayımlanan bir araşdırmada yatmadan əvvəl növbəti gün üçün görülməli işlərin siyahısını hazırlamağın vacibliyini bildiriblər. Onların fikrincə, belə bir siyahı hazırlayanlar hazırlamayanlardan daha tez yata bilirlər. Baylor Universitetində baş tutan test 18-30 yaş arasındakı 57 nəfəri bir gecliyə yuxu laboratoriyasında toplayıb. Planlaşdırduqları vəzifələrinin maddə işarələri və ya paraqraflardan istifadə edərək yazan qrup yazmayanlarla müqayisədə orta hesabla doqquz dəqiqə daha tez yata bilib. Hətta daha spesifik siyahı hazırlayanlar daha sürətlə yuxuya gedib. Araşdırmaçılar sübut edib ki, məsuliyyətləri yazma aksiyası beyni insanın məsuliyyətlərindən xilas etmək üçün bir aksiyaya ola bilər. Bu, kiçik bir araşdırma olduğu üçün nəticələrinin də dəqiqliyi birmənalı deyil. Amma yataqda həddən artıq çox fırlananlar, yuxu problemi olanlar üçün bu təcrübə həyata keçirilə bilər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.